

1 Demokracja bezpośrednia

Sztuka spółdzielczości

WARSZTATY, WYKŁADY, PREZENTACJE, DZIAŁANIA ARTYSTYCZNO-EKONOMICZNE

uczestniczki i uczestnicy: Kathrin Böhm, Binna Choi, Adelina Cimochoicz, Kuba Depczyński, Katherine Gibson, Kasia Kalinowska, Bogna Stefańska
kurator: Kuba Szreder

osoby i inicjatywy biorące udział w pikniku:

Ciach, Maja Demska, Kolektyw Senna, Kooperatywa Spożywcza „Dobrze”, Park Rzeźby na Bródnie, Aleka Polis, Projekt „Porozumienie”, Alicja Rogalska, Rok Antyfaszystowski, Hałda Rokitnikowa, Anka Siekierska, Spółdzielnia „Krzak”, 100 Flag, Alicja Wysocka

Weekend z ekonomiami społecznościowymi w sztuce i poza nią: prezentacje i wykłady Centre for Plausible Economies (CPE, Centrum Możliwych Ekonomii, Londyn) i Community Economies Research Network (CERN, międzynarodowa Sieć Badawcza Ekonomii Społecznościowych), działania artystyczno-ekonomiczne z Re:drawing the Economies (Prze-rysowując ekonomie), spółdzielnia artystyczna w skali 1:1

Sztuka spółdzielczości jest poświęcona eksperymentom z pogranicza sztuki i ekonomii, wspólnemu namysłowi oraz kolektywnej zabawie z ekonomiami społecznościowymi w sztuce i poza nią. Program jest efektem współpracy z Centre for Plausible Economies i Community Economies Research Network, które zajmują się ekonomiami społecznościowymi, czyli takimi systemami ekonomicznymi, które służyć mają społeczności, a nie akumulacji kapitału. CERN i CPE czerpią inspirację z feministycznej krytyki kapitalizmu, żeby lepiej zrozumieć i wspierać rozwiązania wobec niego alternatywne.

CERN zrzesza spółdzielnie konsumenckie i produkcyjne, sieci wymiany (maszyn, plików czy wiedzy), demokratycznie zarządzane przedsiębiorstwa, instytucje sztuki i kolektywy artystyczne na całym świecie – od Australii, Boliwii, Korei aż do Wielkiej Brytanii, Holandii i Polski. Ich celem jest oddolne i demokratyczne uspołecznienie ekonomii, rozumianej w jej codziennym, praktycznym wymiarze – tego jak, gdzie, dla kogo i z kim się pracuje, robi zakupy czy spędza czas wolny. Szukają alternatyw, które działałyby tu i teraz, w skali mikro i makro, codziennego życia i rozwiązań systemowych.

Centre for Plausible Economies jest centrum artystyczno-badawczym, które poszukuje alternatywnych rozwiązań problemu artystycznej biedy, artystyczną wyobraźnię wykorzystując w praktyce ekonomicznej. Program CPE odpowiada na rosnące zapotrzebowanie społeczne. Artystki i artyści zdają sobie sprawę, że większość z nich na rynku sztuki znajdzie raczej biedę i wykluczenie zamiast

pieniędzy i sławy. Dlatego alternatywne światy sztuki powstają w tak zawrotnym tempie. Pojawiają się społecznie użyteczne muzea 3.0. Podejmowane są próby reformowania instytucji artystycznych w duchu feministycznych ekonomii. Artystki i artyści działają w skali 1:1, realizują swoje pomysły w kolektywnej praktyce, rzucają się w nurt społecznej wyobraźni. Nie tylko malują obrazy, ale też wynoszą je na demonstracje. Zakładają spółdzielnie oraz zakłady fryzjerskie, przebrane za dziki przemawiają na rzecz siostrzeństwa wszystkich istot, organizują strajki dla Ziemi. Program obejmuje nie tylko ekonomiczny wymiar tych przedsięwzięć. Jego celem jest podjęcie tych idei oraz dalsze rozbudzanie ekonomicznej wyobraźni i przesunięcie granic tego, co wydaje się możliwe – w sztuce i poza nią – choćby o parę jeszcze milimetrów.

Pierwszego dnia odbędą się wykłady i prezentacje artystek, kuratorek i teoretyczek związanych z CPE i CERN. Wystąpi inicjatorka CPE, Kathrin Böhm, zamieszkała w Londynie artystka, założycielka Company Drinks, przedsiębiorstwa artystycznego specjalizującego się w produkcji wód sodowych z owoców uzyskanych w efekcie spacerów po dobrach wspólnych, pokłosa czy wykorzystania roślin powszechnie, acz błędnie uznanych za niesmaczne. Każda wytworzona przez Company Drinks butelka jest równocześnie dziełem sztuki, a CD prowadzi swoje bary na lokalnych rynkach, w poważanych instytucjach i muzeach oraz na międzynarodowych targach sztuki. Binna Choi, kuratorka i dyrektorka CASCO Art Institute z Utrechtu, opowie o ewolucji CASCO ze „zwykłej” instytucji sztuki w instytucję dóbr wspólnych. Katherine Gibson, znana na całym świecie feministyczna ekonomistka, opowie o ekonomiach społecznościowych i o tym, dlaczego ekonomia oparta na obiegu pieniądza jest tylko wierzchołkiem góry lodowej.

Drugiego dnia zorganizowany jest piknik z Re:drawing the Economies (dosł. Przerysowując Ekonomie). Katherine Gibson i Kathrin Böhm pracują z mapami codziennych ekonomii. Są to diagramy wizualizujące, jak ludzie na co dzień starają się przeżyć, jak organizują swoje miejsca pracy czy systemy wymiany – z kim i gdzie pracują, co wytwarzają i co oferują, jak, z kim i na co się wymieniają, dla kogo to robią i po co. Takie mapy często są tworzone in situ, w trakcie warsztatów, są układane wspólnie z tego, co jest pod ręką, rysowane czy malowane, pozwalają ludziom lepiej zrozumieć systemy ekonomiczne, w których funkcjonują na co dzień. W Warszawie mapy będą tworzone wspólnie z zaproszoną grupą artystek i artystów, kolektywów i spółdzielni, jednak do wspólnego mapowania dołączyć się może każdy. Wszystko to w uroczej scenerii parku przed Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski, gdzie zorganizowany będzie składkowy piknik. Rozpalimy chlebowy piec wybudowany w 2012 roku z inicjatywy Juliette Delventhal – artystki, szefowej kuchni i rezydentki Ujazdowskiego. Organizatorzy zapewnią ciasto do pizzy i obsługę, o przyniesienie składników proszeni są goście.

Istotnym elementem programu Sztuka spółdzielczości jest proces artystyczno-organizacyjny, którego zwieńczeniem będzie powstanie nowej spółdzielni pracy postartystycznej w Warszawie. Majowe spotkanie będzie okazją do jej pierwszej manifestacji. Nad spółdzielnią pracuje zespół w składzie: Adelina Cimochowicz, Kuba Depczyński, Kasia Kalinowska, Bogna Stefańska.

Kuratorem projektu jest Kuba Szreder, wykładowca akademicki, z wykształcenia socjolog, teoretyk sztuki i kurator, który od lat zajmuje się analizą ekonomii politycznej obiegu sztuki, wymyślaniem i praktykowaniem rozwiązań wobec niej alternatywnych.

Centre for Plausible Economies (Centrum Możliwych Ekonomii) – założony w 2018 roku przez Kathrin Böhm i Kubę Szredera patainstytucjonalny ośrodek badawczy afiliowany przy Company Drinks w Londynie. Misją CPE jest refleksja nad ekonomicznym wymiarem sztuki współczesnej, rozbudzanie ekonomicznej wyobraźni i praktykowanie ekonomicznych alternatyw w sztuce i poza nią.

Community Economies Research Network jest międzynarodową siecią badawczą, łączącą badaczy i badaczki społeczne, aktywistki i aktywistów oraz ludzi sztuki, których łączy wspólne dążenie do lepszego poznania i popularyzacji społecznościowych ekonomii.

MA3450_0 24.05.2019, 17.30–20.30 wstęp wolny
CSW Zamek Ujazdowski (skwer przy piecu chlebowym)
25.05.2019, 13.00–17.00 wstęp wolny

Inny uniwersytet?

DEBATA

uczestnicy i uczestniczka: Michał Kuziak, Beata Kowalska, Tomasz Majewski, Andrzej W. Nowak, Krystian Szadkowski

Debata zamykająca cykl seminaryjny Michała Kuziaka Humanistyka przyszłości.

W 1995 roku ukazała się książka Billa Readingsa *Uniwersytet w ruinie* – jedno z najciekawszych opracowań diagnozujących kondycję uniwersytetu w czasach późnej nowoczesności. Zdaniem autora stan kryzysu, w jakim znalazł się uniwersytet Humboldtowski, wynika z procesów rozpadu nowoczesnego państwa narodowego, którego legitymizacji – zarówno w związku z nowoczesnością, jak i tworzeniem kultury narodowej – miał służyć. Globalizujący świat kapitalizm w swojej neoliberalnej odsłonie nie potrzebuje już takiego uniwersytetu; w zamian proponuje uniwersytet podporządkowany celom rozumu instrumentalnego, zasadzie „doskonałości”, pojmowanej w zgodzie z logiką biurokratycznej korporacji.

Równolegle, postępując choćby za Immanuelem Wallersteinem, można mówić o kryzysie związanym z rozumieniem pola nauki i określających go podziałów dyscyplinarnych. I w tym przypadku mają one swój historyczny charakter, powstały na przełomie XVIII i XIX wieku, odpowiadały ówczesnemu myśleniu o świecie, również w wymiarze politycznym oraz ekonomicznym.

W Polsce, w rzeczywistości stale niedofinansowanego uniwersytetu, długo wykorzystywanego przez państwo do prowadzenia polityki społecznej, pozwalającej zmniejszyć wyniki w statystykach bezrobocia, w momencie, w którym jedna reforma następuje po drugiej, by naprawić jej wypaczenia i wygenerować nowe, spróbujemy

postawić pytania dotyczące możliwego i potrzebnego uniwersytetu. Takiego, który wypada uznać za dobro wspólne, który będzie ostoją nie tylko, co oczywiste, zysków poznawczych, ale także refleksji krytycznej oraz wyobraźni i empatii, pozwalających na myślenie o przyszłości oraz budowanie dobrych relacji z Innymi.

MA3450_0 29.05.2019, 18.00 wstęp wolny

Solidarność. Nowy projekt

SPEKTAKL

reżyseria i scenografia: Paweł Wodziński
dramaturgia: Piotr Grzymiśławski
kompozytor: Karol Nepelski
wideo: Magda Mosiewicz
multimedia: Łukasz Jara
projekt dźwięku: Łukasz Maciej Szymborski
asystent kompozytora: Sławek Kyryłow
konsultacja merytoryczna: Jan Sowa

obsada:

Beata Bandurska, Magdalena Celmer, Paweł L. Gilewski, Hanna Gruszczyńska, Mirosław Guzowski, Maciej Pesta, Martyna Peszko, Sonia Roszczuk, Jan Sobolewski, Anita Sokołowska, Łukasz Maciej Szymborski, Małgorzata Trofimiuk, Jakub Ulewicz, Piotr Wawer Jr, Małgorzata Witkowska, Konrad Wosik

premiera: 29.10.2017, TR Warszawa

czas trwania: 2 godz. 30 min.

1 przerwa

We wrześniu i październiku 1981 roku w Gdańsku odbyły się obrady I Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność”, podczas których uchwalono Deklarację Programową Związku. Jedną z jej części nosiła tytuł „Samorządna Rzeczpospolita” i, podobnie jak cała deklaracja, proponowała nowy ustrój państwa, oparty na idei samorządności, samoorganizacji, autonomii i kontroli pracowniczej.

Była to pierwsza próba wprowadzenia w silnie scentralizowanym państwie nie tylko haseł demokratyzacji życia politycznego, społecznego czy ekonomicznego, ale także nowego alternatywnego modelu politycznego, innego typu organizacji państwa, zbudowanego na zasadach autonomii i samorządności.

Stenogramy ze Zjazdu, archiwalne materiały wizualne, dźwiękowe zapisy dyskusji i wystąpień delegatów stały się materiałem dramaturgicznym spektaklu teatralnego, będącego w gruncie rzeczy rekonstrukcją performatywną wydarzeń z 1981 roku. Uwaga twórców skupiła się na trzech szczególnych momentach Zjazdu. Pierwszą część spektaklu prezentuje wystąpienia delegatów międzynarodowych związków zawodowych, pozycjonując Solidarność na mapie międzynarodowego ruchu pracowniczego, w kontekście światowego kryzysu ekonomicznego. Część druga została poświęcona konfliktowi między delegatami a władzami Związku w sprawie

samoorganizacji zakładów pracy, uznanego za koniec demokracji wewnątrzwiązkowej. Część trzecia opiera się na prezentacji kolejnych punktów „Samorządnej Rzeczpospolitej”, przybliżając projekt nowej organizacji państwa.

Oparty na historycznych dokumentach spektakl zadaje jednocześnie pytanie o dzisiejsze alternatywne projekty polityczne, inne modele organizacji sfery publicznej. Odwołując się do postulatów manifestantów w Grecji, Hiszpanii, na Ukrainie, w Stanach Zjednoczonych, we Francji, na Bliskim Wschodzie, wskazując na podobieństwa ich oczekiwań z dążeniami pracowników w Polsce w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, próbuje nie tylko wprowadzić do polskiej debaty politycznej lewicowy punkt widzenia na dziedzictwo Solidarności, ale także odzyskać Solidarność jako zasób demokratycznych idei społecznych i politycznych, zbudowanych na ideałach równości i samorządności.

TR Warszawa / ATM Studio 30.05.2019, 20.00 bilety

Polskie Forum Społeczne

FORUM

kuratorzy: Piotr Grzymisławski, Jan Sowa
partnerka: Kolektyw Syrena

Projekt Polskiego Forum Społecznego odpowiada na potrzebę organizowania przyszłości, czyli poszukiwania realnych alternatyw w dziedzinie organizacji społecznej, politycznej i ekonomicznej. Swoją nazwą i formułą Forum nawiązuje do podobnych zgromadzeń odbywających się regularnie w różnych miejscach świata, jak na przykład Europejskie Forum Społeczne czy też Światowe Forum Społeczne organizowane od prawie dwóch dekad w Porto Alegre w Brazylii.

W Forum wezmą udział organizacje oraz osoby działające na rzecz postępowych zmian społecznych (między innymi w dziedzinach ekologii, praw mniejszości, praw kobiet, polityki miejskiej czy praw pracowniczych), niezwiązane jednak z administracją państwową. Nie znaczy to, że chcemy odwracać się od polityki, hołdując utopii apolitycznego społeczeństwa obywatelskiego, ale raczej tyle, że stawiamy na działania oddolnie przekształcające społeczną praktykę i związaną z nią świadomość. Jest to kluczowy moment społeczno-politycznej zmiany, który – jak pokazują najróżniejsze badania socjologiczne – wyprzedza to, co dzieje się w świecie zinstytucjonalizowanej polityki. Polskie społeczeństwo pod wszystkimi niemal względami jest bardziej postępowe od reprezentującej je – ponoć – klasy politycznej, co stanowi potwierdzenie hasła pojawiającego się w czasie zgromadzeń ruchów Occupy czy Oburzonych: Politicians do not lead. They follow – „Politycy nie są liderami zmiany, ale raczej tymi, którzy za nią podążają”.

Chcemy, aby Forum było praktycznym namysłem nad horyzontalną samoorganizacją, samorządnością, pomocą wzajemną, sprawiedliwością społeczną i solidarnością. Nie dążymy jednak do organizacji konferencji naukowej czy też serii dyskusji panelowych na temat bolączek współczesnego świata, w czasie których przysłowiowe „gadające głowy” będą dzielić się swoimi przemyśleniami. Uważamy teoretyczny namysł za

niezwykle cenny i potrzebny, niemniej w tym wypadku dowartościować chcemy spotkanie, dla którego kontekstem będzie praktyczna, samorganizowana działalność prowadzona w oparciu na autonomicznie kontrolowanych zasobach – własny czas wolny, własne zdolności i wiedza, dobrowolne składki, własna działalność gospodarcza na rzecz sprawy, przestrzenie okupowane w postaci skłotów itp. Podobna inicjatywa miała już miejsce w Polsce, nie przerodziła się jednak w funkcjonującą w regularny sposób platformę współpracy, co byłoby bez wątpienia korzystne dla konsolidacji polskich środowisk aktywistycznych. Dlatego też w ramach naszego wysiłku organizowania przyszłości postanowiliśmy odwołać się również do tej formuły aktywistycznego zgromadzenia.

Polskie Forum Społeczne to dwa dni debat i dyskusji, którym towarzyszyć będą wydarzenia artystyczne i dyskursywne: pokaz spektaklu Solidarność. Nowy projekt w reżyserii Pawła Wodzińskiego, premiera książki pod redakcją Jana Sowy Solidarność 2.0, czyli demokracja jako forma życia podsumowującej półroczny cykl wykładów i debat poświęconych horyzontalnej samoorganizacji oraz demokratycznym alternatywom dla parlamentaryzmu, a także pokaz filmu Czym jest demokracja? Olivera Resslerera. Obradom Forum będzie również towarzyszył chóralny komentarz Chóru Polin, stanowiący jedną ze składowych wielogłosowego manifestu dla przyszłości – utworu, który wybrzmi w całości 23 czerwca.

Organizację Forum traktujemy jako realizację misji Biennale Warszawa jako instytucji publicznej, która pozostaje co prawda zakorzeniona w polu kultury, sens jej istnienia polega jednak również na aktywnym włączaniu się w działania na rzecz dóbr wspólnych i na uczynieniu pola kultury miejscem wspierającym kształtowanie się postępowego aktywizmu.

MA3450_0

31.05.2019, 17.00–18.30 dla zarejestrowanych uczestników i uczestniczek

1.06.2019, 11.00–19.00 dla zarejestrowanych uczestników i uczestniczek

2.06.2019, 11.00–14.00 dla zarejestrowanych uczestników i uczestniczek

Solidarność 2.0, czyli demokracja jako forma życia. Premiera książki Jana Sowy

PREMIERA KSIĄŻKI

uczestnicy i uczestniczki: Monika Kostera, Marcin Koziej, Joanna Pawluśkiewicz, Jakub Rok, Jan Sowa, Maria Świetlik

Spotkanie z działaczkami i działaczami społecznymi, badaczami i badaczkami demokracji podsumowujące półroczny cykl wykładów, seminariów i debat, prowadzony przez Jana Sowę w 2018 roku. Tym samym stanowi ono zwieńczenie rocznej pracy poświęconej tematyce samoorganizacji, samozarządzania, autonomii, demokracji bezpośrednio. Debata jest jednocześnie wprowadzeniem i promocją książki, zbierającej wypowiedzi osób prowadzących wykłady.

Jan Sowa w swojej książce proponuje perspektywę poszerzenia i przesunięcia namysłu nad społeczno-polityczną kondycją współczesnych społeczeństw poprzez spojrzenie na sam ich fundament – demokrację – niejako z ukosa: oś zaproponowanej przez niego refleksji wyznaczyła nie tyle polityczna współczesność, czyli realia systemu parlamentarno-przedstawicielskiego, co przekonanie, że demokracja jest pewną formą kolektywnego życia, której podstawę stanowi uznanie władzy politycznej za dobro wspólne. Postawiony w takiej optyce liberalny parlamentaryzm okazuje się tylko jednym z możliwych sposobów demokratycznej organizacji władzy, i to – wbrew powszechnemu przekonaniu – wcale nie sposobem najbardziej demokratycznym.

Perspektywa ta staje się w książce punktem wyjścia do rozmowy z osobami bezpośrednio zaangażowanymi w samorganizowane, demokratyczne przedsięwzięcia bądź zajmującymi się ich systematycznym badaniem: w siedmiu wywiadach sprawy współczesnej Rożawy (Kurdystan) spotkały się z Nestorem Machno i jego Wolnym Terytorium z ukraińskich stepów początku XX wieku, Obóz dla Puszczy z ruchami Occupy i Oburzonych, sztuka organizacyjna z utopiami cyfrowej demokracji, a uwspólnianie instytucji kultury z demokracją pracowniczą oraz sprawiedliwością naprawczą.

MA3450_0 31.05.2019, 19.00 wstęp wolny

Czym jest demokracja?

POKAZ FILMU

reżyseria: Oliver Ressler
2009, 118 min

Czym jest demokracja? – to właściwie nie jedno, a dwa pytania. Z jednej strony odwołuje się ono do uwarunkowań obecnych parlamentarnych demokracji przedstawicielskich poddawanych krytycznej analizie. Z drugiej strony, pytanie nakreśla różne podejścia do tego, jak mógłby wyglądać bardziej demokratyczny system rządów i jakie formy organizacyjne mógłby przybrać.

W ramach projektu pytanie Czym jest demokracja? zadano licznym aktywistom i analitykom politycznym w 15 miastach na całym świecie: w Amsterdamie, Berkeley, Bernie, Budapeszcie, Kopenhadze, Moskwie, Nowym Jorku, Rostocku, Salonikach, San Francisco, Sydney, Tajpej, Tel Awiwie i Warszawie. Wywiady były nagrywane od stycznia 2007 roku. Choć wszystkim uczestnikom zadano to samo pytanie, otrzymano mnogość perspektyw i punktów widzenia mieszkańców krajów uznawanych zwykle za „demokratyczne”.

Zebrany w wywiadach materiał posłużył za podstawę do filmu zrealizowanego w ośmiu częściach, które (re)prezentują – w skali globalnej – analizę głębokiego kryzysu politycznego modelu zachodniej demokracji. W jednym z filmów Adam Ostolski wyjaśnia, że początkowo „nowoczesna idea demokracji była powiązana z pojęciem postępu”, a kraje z systemem parlamentarnym „miały tendencję do demokratyzacji poprzez wprowadzanie nowych uczestników życia politycznego, przede wszystkim kobiet i robotników. Ale od lat 80. XX wieku, od pojawienia się w

polityce i ekonomii trendów neoliberalnych, następuje regresja demokracji”. Lize Mogel (Nowy Jork) zaznacza, że sytuacja zmieniła się na tyle, że kiedy dzisiaj myślimy o demokracji przedstawicielskiej, „niekoniecznie mówimy o reprezentowaniu jednostek, tylko raczej o reprezentowaniu kapitału”. Nikos Panagos (Saloniki) twierdzi nawet, że „terminy reprezentacja i demokracja są niekompatybilne. A zatem w żadnym razie nie można nazywać obecnego systemu demokracją. To tylko wyszukana forma oligarchii”. Podczas gdy niektórzy uczestnicy wywiadów rozwijali swoje wizje demokracji przedstawicielskiej i procesów decyzyjnych w rdzennych społecznościach, David McNeill (Sydney) poruszył kwestię tego, czy w ogóle jest sens „w dalszym ciągu walczyć o prawo posiadania i definiowania terminu demokracja”, czy raczej „został on już tak wypaczony i skażony przez roszcujących sobie do niego pretensje konserwatystów, że lepiej go porzucić”.

Film omawia niejasne i w gruncie rzeczy sporne pojęcie „demokracji”, którego dzierżący władzę używają dla zachowania porządku, choć jednocześnie „demokracja” wciąż obrazuje ideę, do której desperacko dążą setki milionów mieszkańców globalnego Południa. Dzisiaj opowiadanie się przeciwko „demokracji” wydaje się praktycznie niemożliwe, pomimo że hasło to robi się coraz bardziej puste i jałowe. Potencjalna strategia może obejmować próbę wypełnienia nowym znaczeniem tego, co nazywamy „demokracją”. W tym zakresie film przedstawia wielopoziomowy dyskurs dotyczący demokracji, zawierający szerokie pole opinii przekraczających granice państw narodowych i kontynentów.

Film składa się z ośmiu części: Rethinking representation (Inne myślenie o reprezentacji), Politics of exclusions (Polityka wykluczenia), Secrecy instead of democratic transparency (Tajność zamiast demokratycznej przejrzystości), New democracies? (Nowe demokracje?), Is representative democracy a democracy? (Czy demokracja przedstawicielska to demokracja?), Direct democracy (Demokracja bezpośrednia), Reclaiming Indigenous politics (Odzyskiwanie rodzimej polityki) i Should we consign the Western democracy model to the ash heap of history? (Czy powinniśmy wyrzucić zachodni model demokracji na śmietnik historii?).

koncepcja, wywiady, zdjęcia i dźwięk: Oliver Ressler

wywiadów udzielili: Kuan-Hsing Chen, Noortje Marres, Lin Chalozin Dovrat, Thanasis Triaridis, Tone Olaf Nielsen, Jo van der Spek, Cheikh Papa Sakho, Wolf Dieter Narr, Tiny a.k.a. Lisa Gray-Garcia, Joanna Erbel, Yvonne Riano, Trevor Paglen, Tadeusz Kowalik, Adam Ostolski, Boris Kagarlitsky, Michal Kozlowski, Lize Mogel, Rick Ayers, Nikos Panagos, Macha Kurzina, Gabor Csillag, Zachary Running Wolf, Jenny Munroe, David McNeill

montaż i produkcja wideo: Oliver Ressler

montaż obrazu i napisy: David Grohe

animacja: Zanny Begg

kompozycje i udźwiękowienie: Rudi Gottsberger

zdjęcia: Sierpien 80 (© Telewizja Polska S.A.)

tłumaczenie napisów angielskich: Harold Otto

MA3450_1 31.05.2019, 21.00 wstęp wolny

Przejmując scenę. Polifoniczny manifest dla przyszłości Wizje lokalne. Wycieczki po Warszawie przyszłości

WYCIECZKA

Alicja Rogalska

kuratorka: Ewa Chomicka

partner: Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN

Wizje lokalne – to wycieczki z przewodniczkami i przewodnikami po Warszawie oparte na futurystycznej narracji skupiającej się na społecznych i politycznych wątkach alternatywnych, różnorodnych, egalitarnych, ekologicznych i sprawiedliwych przyszłości stolicy Polski. Ulice, budynki, instytucje, pomniki, elementy przestrzeni miejskiej, drzewa i rośliny, codzienne czynności i gesty zostaną zinterpretowane przez filtr przyszłych utopii, tak jakby te były obecne już teraz bądź istniały w zasięgu ręki. Wycieczki zostaną zaplanowane przez interdyscyplinarny zespół złożony z lokalnych mieszkanek i mieszkańców, aktywistek i aktywistów, badaczek i badaczy sci-fi, imigrantek i imigrantów oraz innych osób, również tych na co dzień wykluczonych z debaty na temat przyszłości miasta i państwa. Trasa wycieczek będzie łączyła siedziby Muzeum POLIN i Biennale Warszawa.

Skład zespołu współtworzącego program wycieczek:

Agnieszka Haska (socjolożka i kulturoznawczyni), Viera Hres (mieszkanca Warszawy z Dalekiego Kraju), Edka Jarząb (performerka i artystka dźwiękowa), Jerzy S. Majewski (varsavianista), Joanna Ostrowska (historyczka i filmoznawczyni), Monika Sadkowska (aktywistka klimatyczna), Beata Siemieniako (prawniczka i działaczka lokatorska), Jerzy Stachowicz (kulturoznawca, wykładowca akademicki), Irena Szanser (esperantystka), Marek Ślusarz (działacz lokalny)

Przewodnikami i przewodniczkami będą:

Jolanta Gęgotek, Oleksandr Hres, Agnieszka Pogorzelska

Wycieczki Wizje lokalne są częścią projektu Przejmując scenę. Polifoniczny manifest dla przyszłości – partnerskiego przedsięwzięcia realizowanego przez Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN i Biennale Warszawa. Projekt ten ma charakter interdyscyplinarny – przenikają się tu obszary działania artystycznego, społecznego, aktywizmu i badań w działaniu. Otwiera platformę do projektowania przyszłości poprzez wzmocnienie oddolnych środowisk, zachęca tych, którzy odmawiają sobie „społecznych kompetencji” w zabieraniu głosu w debacie publicznej, do mówienia i projektowania, tworzy przestrzeń dla włączającej, angażującej debaty społecznej.

start: Muzeum POLIN – koniec: MA3450 2, 8, 9, 15, 16, 23.06.2019, 15.00 zapisy

Przejmując scenę: Polifoniczny manifest dla przyszłości

KONCERT

Zorka Wollny, Kuba Pałys, Christine Schörkhuber

kuratorka: Ewa Chomicka

partner: Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN

Projekt zakłada stworzenie eksperymentalnego, wielogłosowego manifestu dla przyszłości przygotowanego przez kolektywny Chór POLIN – chór wyłonionych w otwartym naborze amatek i amatorów, profesjonalistek i profesjonalistów, Polaków i Polek, przedstawicielek i przedstawicieli mniejszości, imigrantek i imigrantów, różnorodnych grup, które wspólnie będą pracować wokół zagadnień związanych z projektami na przyszłość, włączaniem-wykluczaniem, integracją społeczną, wspólnotą, wielogłosem. Manifest stanie się zbiorem społecznych doświadczeń, wskazówek, kierunków zmiany, prezentujących wielość perspektyw i doświadczeń, ale też szukających tego, co wspólne, w tym możliwości tworzenia nowych aliansów. Na poziomie metodologicznym działanie będzie próbą zmierzenia się z kategorią „projektu społecznego” i poszerzaniem pól uczestnictwa. Mimo poszukiwań tego, co wspólne, nie będziemy usilnie szukać harmonii; w oparciu o ogólny rytm i strukturę będziemy raczej poszukiwać kolektywnego wielogłosu opartego na indywidualnej ekspresji, próbach wypracowywania i utrzymywania uważności na innych. Pojawi się przestrzeń na przypadek, pauzy, głosy ciche. Preludia do finałowego manifestu będą miały miejsce podczas wybranych wydarzeń Biennale Warszawa w formie interwencji, chórowych komentarzy. Finałowy utwór wybrzmi 23 czerwca w siedzibie Biennale Warszawa oraz w przestrzeni publicznej wokół.

skład zespołu: Agata Katarzyna Grobel, Agnieszka Osowska, Aneta Rajca, Anetta Przybył-Bryńska, Anna Jurkiewicz, Anna Krzystowska, Anna Rączkowska, Anna Wieczorek, Barbara Baranowska, Barbara Popławska, Barbara Szymanowska, Barbara Walczak, Beata Belska, Cezary Pruszek, Dagmara Siwczyk, Dominika Jędrzejczak, Edyta Pawłowska, Elżbieta Balano, Elżbieta Jasińska, Elżbieta Pachała-Czechowska, Elżbieta Zawada, Emilia Korsak, Ewa Chomicka, Irena Klein, Irena Wiesiołek, Joanna Olejniczak, Joanna Stankiewicz, Jolanta Mrówczyńska, Jolanta Naęcz-Jawecka, Justyna Orlińska, Kaja Makaruk, Kamil Dziadek, Katarzyna A. Liszewska, Katarzyna Andrejczuk, Kazimierz Gutowski, Kinga Wołoszyn-Kowanda, Lena Frankiewicz, Magdalena Miśkiewicz, Magdalena Zaczek, Malina Chojecka, Małgorzata J. Berwid, Małgorzata Czmur, Małgorzata Kozek, Marcjanna Bulik, Maria Gromadowska, Marzena Czuba, Michael Leiserowitz, Natalia Borawska, Natalia Kanabus, Natalia Obrębska, Octavian Milewski, Piotr Woźniakiewicz, Renata Dziurawiec, Renata Kamińska, Ryszard Abraham, Svitlana Vlasova, Urszula Iwińska, Urszula Strych

Działania chórowe są częścią projektu Przejmując scenę. Polifoniczny manifest dla przyszłości – partnerskiego przedsięwzięcia realizowanego przez Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN i Biennale Warszawa.

MA3450_0 23.06.2019, 18.00 wstęp wolny

Groszowe sprawy / OBROTY

WYSTAWA

artystki: Karolina Mełnicka, Marta Krześlak, Dominika Olszowy

kuratorka: Maja Demska

Bazar: zbiór przypadkowych przedmiotów, rytuał wyznaczający rytm życia dzielnicy, karykatura kapitalizmu, groteskowy teatrzyk w nędznych dekoracjach. Odwiedzając go regularnie, można dość dokładnie śledzić obroty rzeczy: ciekawych, obrzydliwych, raczej zużytych. Nabierają umownej wartości na kilka godzin, podczas których trwa handel, żeby później znowu zamienić się w bezwartościowe śmieci. To, co nie utonie w błocie, wraca do obiegu tydzień później. Na bazarze trudno oprzeć się wrażeniu, że koniec świata faktycznie jest tuż za rogiem.

Przez ostatni rok w pawilonie handlowo-usługowym nr 34 na bazarze Namysłowska organizowałam Groszowe sprawy – cykl wydarzeń, podczas których zaproszone artystki i artyści oferowali usługi i przedmioty luźno związane z ich praktyką artystyczną: zabiegi kosmetyczne, sesje fotograficzne, wymianę artefaktów nagromadzonych na marginesie twórczości. Żeby opłacić pierwszy czynsz za pawilon na bazarze, w ramach działania jednej z zaproszonych artystek obcięłam i sprzedałam swoje włosy (Biennale Warszawa dysponuje na szczęście budżetem produkcyjnym). Ekonomiczne realia życia młodych twórców nie są jednak głównym tematem Groszowych spraw, a oferowane podczas nich usługi – najbardziej osobliwymi w okolicy. Na bazarze każda transakcja jest pretekstem do rozmowy – wymiany plotek, narzekań i teorii spiskowych. Ten właśnie towarzyski i rozrywkowy wymiar Groszowych spraw nakreśla kierunek OBROTÓW: cyklu wydarzeń, które odbędą się w pawilonie 34 i na terenie bazaru Namysłowska podczas trwania tegorocznej edycji Biennale Warszawa.

W ramach OBROTÓW cztery artystki – weteranki OLXa, specjalistki od paraartystycznych fuch i zleceń, które nierzadko zmuszają jalacji site-specific w wydaniu non-specific, pozostałości dawnych projektów i wspomnień minionych wystaw, z którymi nie wiadomo, co zrobić: ani zostawić, ani wyrzucić. Jeśli na przeludnionym i wyniszczonym nadprodukcją świecie jest jeszcze miejsce na te wszystkie rzeczy do wycieczek na granice obciachu – przyjrzą się wizualnym i performatywnym aspektom bazaru: jego architekturze, ofercie handlowej, mechanizmom działania i relacjom społecznym. Tak jak na bazarze, wszystkie realizacje będą się opierać na zasadzie powtórnego wejścia w obieg: z odpadów twórczości, nieudanych eksperymentów technologicznych, resztek inst o nieokreślonym statusie, w połowie drogi między muzeum a śmietnikiem, to jest właśnie bazar na Namysłowskiej.

Maja Demska

Bazar Namysłowska 1–2, 8–9, 15–16, 22–23.06.2019, 10.00–14.00 wstęp wolny

Wariacje na globalny tłum

KONCERT

kompozytor: Karol Nepelski

wykonawczynie: Gośka Isphording

kurator: Piotr Grzymiśławski

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Zamówienia kompozytorskie”, realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca.

Wariacje na globalny tłum są nasłuchiwaniami miejskich zgromadzeń, odnajdywaniem w tłumie łagodzącej niepokój chwili skupienia na placach miast: od Buenos Aires przez Kair i Stambuł po Nowy Jork, Madryt, Kijów i Warszawę. Dźwiękiem przesterowania i przekomponowania w nową formę. Są wsłuchaniem w uwalniającą się oddolnie społeczną siłę.

Choć ruchy protestacyjne, które odpowiadają potrzebom i pragnieniom tak wielu, nie były w stanie osiągnąć trwałych zmian i stworzyć nowego, bardziej demokratycznego i sprawiedliwego społeczeństwa, to jednak nie daje spokoju ta zbiorowa ekspresja pragnienia zmiany, gdy wielość tworzy strategię i swobodnie formułuje ideę zgromadzenia, tworząc tym samym mechanizm dla kształtowania alternatywy społecznej.

Nowy utwór Karola Nepelskiego, przeznaczony na klawesyn amplifikowany i sampler, jest poszukiwaniem nastroju towarzyszącego masowym zgromadzeniom miast całego świata, w których solidarność lub niezadowolenie mieszkańców doprowadziło jednak do przemian społeczno-politycznych. W warstwie elektronicznej samplera wykorzystane są krótkie fragmenty nagrań (sample) dostępnych w mediach społecznościowych, takich jak Facebook, YouTube czy Twitter: dźwięki tłumy, dźwięki zbiorowych koncertów, fonosfera miejskich zgromadzeń oraz ruchów protestacyjnych, a także przemówień liderów, polityków, autorytetów. Jest to quasi-opera, w której sampler zastępuje głos ludzki (głosy pojedynczych osób i głos całych grup ludzi), a klawesyn zastępuje akompaniującą orkiestrę.

Wykonanie utworu zostanie powierzone międzynarodowej sławy klawesynistce, wybitnej interpretatorce muzyki współczesnej – Gośce Isphording.

Preludium będzie akcja uliczna (2 czerwca) na placu Zamkowym w Warszawie, w miejscu, w którym wybrzmiewają echa Czarnego Protestu, jednego z istotniejszych zgromadzeń społecznych ostatnich lat w Polsce. Gośka Isphording zagra, wobec przypadkowych słuchaczy, motyw przewodni utworu, nawiązujący do zbiorowej świadomości miejsca.

Tydzień później w TR Warszawa odbędzie się prawykonanie utworu. Wykonawczynie zaprezentuje również program utworów na klawesyn towarzyszących Wariacjom na globalny tłum, których genezą powstania – podobnie jak utworu Nepelskiego – stało się nasłuchiwanie społecznych nastrojów i głosów przemian.

Program koncertu:

1. Peter Ablinger Voices and Piano (wybrane fragmenty)
2. Ailis Ni Riain 2 Steep 4 Sheep
3. Ángel Faraldo Music for Computer and Harpsichord
4. Karol Nepelski Wariacje na globalny tłum

plac Zamkowy 2.06.2019, 18.00 (preludium) wstęp wolny
TR Warszawa 11.06.2019, 19.00 (prawykonanie) bilety

Wolna Polska

AKCJA

kolektyw Czarne Szmaty / #czsz

4 czerwca 2019 roku, 30 lat po zmianie systemowej, odpowiemy na potrzebę zbudowania Wolnej Polski.

Razem z obywatelami i obywatelkami naszego kraju zadaliśmy sobie pytania:

Gdzie powinna się znaleźć Wolna Polska?

Jak powinna wyglądać Wolna Polska? Czyją twarz powinna mieć?

Aktorki? Piosenkarki? Modelki? Polityczki? A może feministki?

Jakiej płci jest Wolna Polska? Gender: M/ F/ Q.

Czy Wolna Polska jest biała? Kolorowa? A może tęczowa?

Czy powinniśmy jej zbudować pomnik? Gdzie?*

(*Prosimy nie głosować na plac Piłsudskiego. Ciasno!)

Pomnik, moim zdaniem, powinien stanąć na środku Wisły. Wisła, zbierająca wody rzek z całej Polski, obmywając podnóże Pomnika, w dostateczny sposób symbolizować będzie uczucia całego Narodu.

Pomnik powinien stanąć na placu Teatralnym. Uzasadnienie: plac Teatralny stanowi centrum Warszawy.

300 lat temu Matka Boża ogłosiła się Królową Polski. To nie Polacy wpadli na pomysł, aby obwołać Najświętszą Maryję Pannę Królową Polski. To sama Maryja osobiście poprosiła, żeby Ją tak nazywać. Naród Polski od zarania dziejów wyczuwał, że wszelkie dobro pochodzi od Boga i Bogu należy je składać w ofierze. Wiedział to także Lech Wałęsa, prosząc o wstawiennictwo Maryi w walce z komunizmem. Wolna Polska powinna więc mieć twarz Matki Boskiej. Twarz Dziewicy.

Wolna Polska powinna być tęczowa, ale tęcza powinna uwzględniać też biel – przesyłam rysunek :)

Na projekt pomnika należy rozpisać konkurs międzynarodowy, dając możliwość specjalistom różnych narodowości uplastycznienia w Pomniku, podziwianego przez cały świat, cierpienia, męstwa i bohaterstwa narodu polskiego, a w szczególności Polek. Bardzo ważnym argumentem przemawiającym za tą koncepcją jest i to, że w ten sposób będą mogły wziąć udział w konkursie również artystki, rzeźbiarki i architektki nasze przebywające na obczyźnie.

Projekt Wolnej Polski został stworzony przez kolektyw Czarne Szmaty / #czsz na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych.

4 czerwca 2019 roku, 30 lat po zmianie systemowej, poznacie Wolną Polskę!

4.06

2 Demokratyczna edukacja

Przestrzeń bez końca

INSTALACJA, MIEJSCE

młodzi twórcy i twórczynie: Ada Branecka, Agnieszka, Aleksandra Gruszecka, Amina, Bolo, Dagmara, Damian, Daryna, Doma, Dominika Wasilewska, Emilia, Gabrysia, Gosia, Greta Thunberg, Hava, Iza, Jasmina, Jovan, Julia, Justen, Kamcio, Kamil, Kamil Kućmierowski, Kasia Nowak, KS, Kuba, Magda, Magomed, Marek, Maria Surowiec, Mariam, Marika, Marta Fidura, Medni, Natalia, Natalia, Natalia S., Nastka, Olga Ciężkowska, Paweł, Piotr, Ramzan, Rayana, Renata Dziubiak, Rolando, Ruda, Sabina, Samira, Said Magomed, Sonia, Sulim, Sumaja, Svetlana Sukhorukova, Sylwia, Tanzila, Tymek, Weronika, Wiktoria, Władek, Zelan

(dane osobowe części młodych artystów są niejawne na prośbę ich samych oraz ich opiekunów)

dorośli twórcy i twórczynie: Edgar Bąk, Piotr Buratyński, Michał Buszewicz, Iwona Chmura-Rutkowska, Iga Fijałkowska, Alex Freiheit, Radek Hoffman, Agata Kiedrowicz, Kaya Kołodziejczyk, Dominika Korzeniecka, Piotr Macha, Hanna Maciąg, Mariusz Marciniak, Teresa Otulak, Rafał Paradowski, Aleksandra Rajska, Patryk Raszkowski, Yara Said, Maciej Siuda, Anna Smolar, Konstanty Usenko, Gosia Warrink

kuratorka: Agata Siwiak

projekt instalacji: Agata Kiedrowicz, Maciej Siuda

producentka, koordynatorka programowa: Marta Michalak

koordynacja, asystentura merytoryczna: Anna Majewska

Projekt powstał w ramach całorocznego programu Biennale Warszawa – RePrezentacje. Nowa edukacja.

partnerzy organizacyjni: Bemowskie Centrum Kultury, Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski, Fundacja dla Wolności / projekt Przystanek „Świetlica”, Nowy Teatr w Warszawie, Teatr Polski im. A. Szyfmana, Teatr Powszechny im. Z. Hübnera,

Zespół Małych Form Opieki i Wychowania „Chata” – filia na Białołęce oraz Stowarzyszenie „Chata 11”, Zespół Szkół Specjalnych nr 89

Przestrzeń zaprojektowana kolektywnie przez dzieci, młodzież i dorosłych twórców. Młodym artystom w procesie pracy warsztatowej towarzyszyła badaczka i kuratorka Agata Kiedrowicz oraz współpracujące z nią edukatorki: Aleksandra Rajska i Iga Fijałkowska. Efekty warsztatów – stworzone przez dzieci makiety, rozrysowane plansze, wyrażone potrzeby – posłużyły architektowi Maciejowi Siudzie za podstawę projektu, który zrealizował w nieużywanym skrzydle szkoły.

Pierwotnym założeniem zespołu twórców było zaprojektowanie Dziecięcej Instytucji Spraw Obywatelskich. Bezpośrednią inspiracją dla naszych działań była teoria i praktyka Janusza Korczaka – rewolucyjnego pedagoga, który w prowadzonych przez siebie domach dziecka wdrażał mechanizmy oparte na demokratycznych procedurach: sprawiedliwość wyznaczał w nich system sędowniczy, któremu wychowawcy podlegali na równi z wychowankami.

Im dłużej pracowaliśmy warsztatowo i zanurzaliśmy się w dziecięcej wyobraźni i doświadczeniu, tym bardziej początkowy pomysł nazwy zdawał nam się nadużyciem wobec dzieci – zawłaszczeniem ich społecznej i politycznej wrażliwości. Wierząc w performatywną moc języka, podjęliśmy, jako zespół pracujący nad projektem, decyzję, że „dorosły” język władzy i hierarchii nie pojawi się podczas warsztatów. Ostatecznie miejsce to będzie nosiło wymyśloną przez dzieci nazwę Przestrzeń bez końca, prowokując istotne pytania. Czy jest możliwy świat, w którym możliwości dzieci nie są ograniczane przez miejsce zamieszkania, klasę społeczną, kolor skóry, status polityczny? Czy świat stworzony przez dorosłych pozwala wierzyć, że dzieci doczekają swojej dojrzałości? Na ile przestrzenie, w których żyjemy, podważają lub reprodukują mechanizmy władzy i opresji?

Projektantkami i projektantami Przestrzeni bez końca są mieszkanki i mieszkańcy ośrodka dla cudzoziemców na Targówku Fabrycznym, domu dziecka na Białołęce oraz uczniowie i uczennice warszawskiego Zespołu Szkół Specjalnych nr 89. Szczególna sytuacja życiowa młodych projektantek i projektantów – niepełnosprawność lub brak stabilnego domu, będącego intymną sferą gwarantującą bezpieczeństwo – przełożyła się na hybrydyczny projekt przestrzeni docelowo publicznej (w rozumieniu dorosłych: „dziecięcej instytucji”). W ich pracach publiczne staje się nieoczekiwane prywatnym, „domowym”.

Przestrzeń bez końca to demokratyczne miejsce spotkań, zabaw, odpoczynku i debat oraz performatywne archiwum i wystawa projektów stworzonych przez młodych i dorosłych artystów i artystki w ramach blisko rocznego programu RePrezentacje.

Zależy nam, by w tym miejscu wybrzmiał przede wszystkim głos oraz potrzeby dzieci i młodzieży. Jest to jednak w równym stopniu miejsce dla dorosłych widzów, których chcemy zaprosić do wsłuchania się w ten głos i potraktowania go poważnie.

Zespół Szkół Specjalnych nr 89, Skaryszewska 8
wernisaż: 30.05, 18.00

31.05–30.06.2019 (bez poniedziałków) wstęp wolny

oprowadzanie: Agata Siwiak 1.06, 12.00 (dla młodzieży i dorosłych) wstęp wolny

oprowadzanie: Maciej Siuda 8.06, 12.00 (dla młodzieży i dorosłych) wstęp wolny

oprowadzania dla grup szkolnych: 14, 17, 18.06, 10.00, 12.00 zapisy

oprowadzanie: Justyna Sobczyk 16.06, 14.00 (bez ograniczeń wiekowych) wstęp wolny

oprowadzanie: Agata Kiedrowicz 22.06, 12.00 (dla młodzieży i dorosłych) wstęp wolny

oprowadzanie: Agata Siwiak 23.06, 12.00 (bez ograniczeń wiekowych) wstęp wolny

oprowadzanie: Marta Michalak 29.06, 12.00 (bez ograniczeń wiekowych) wstęp wolny

oprowadzanie: Anna Majewska 30.06, 12.00 (bez ograniczeń wiekowych) wstęp wolny

Szkoła empatii stosowanej

WARSZTATY

pomysł i koncepcja programowa: Justyna Sobczyk

kuratorka: Agata Siwiak

kadra pedagogiczna: Joanna Berendt, Maja Kowalczyk, Daniel Krajewski, Agnieszka Kryst, Emilia Kulpa-Nowak, Barbara Lityńska, Paulina Orbitowska-Fernandez, Aleksandra Skotarek, Justyna Sobczyk, Cecylia Sobolewska, Marta Stańczyk, Piotr Swend, Sebastian Świąder, Justyna Wielgus, Maja Wyborska

Trudności i konflikty, które obserwuję zarówno w rzeczywistości szkolnej, jak i w świecie teatru, wynikają najczęściej z nieporozumień komunikacyjnych. Brak przygotowania pedagogów i artystów do zespołowej pracy i zwykłej codziennej współobecności widzę jako problem systemowy, wymagający natychmiastowej interwencji. Konsekwencje tego w obszarze komunikacji są ogromne i stanowią często realną przeszkodę w realizowanych przez nas działaniach.

Szkołę empatii stosowanej traktuję jako projekt rozwojowy oraz konieczny w artystyczno-społecznej „Przestrzeni bez końca”, powołanej w ramach programu „RePrezentacje”. Szkoła powstaje dla tych, którym zależy na budowaniu partnerskich relacji w zespole, zarówno szkolnym, artystycznym, jak i w każdej innej wspólnotce. Bazę programową stanowią zajęcia oparte na koncepcji porozumienia bez przemocy (ang. ‘Nonviolent Communication’, NVC), której autorem jest Marshall Rosenberg. Szkoła nie stanowi oczywiście systemowej odpowiedzi na problem, jest ona raczej tymczasowym prototypem, a proponowane zajęcia mają charakter „korepetycji” dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Justyna Sobczyk

Marshal Rosenberg (1934–2015) był psychologiem klinicznym, mediatorem, twórcą metody tzw. Porozumienia bez Przemocy. Wychowywał się na przedmieściach Detroit, gdzie doświadczył wielokrotnie przemocy ze strony rówieśników, głównie z powodu swojego pochodzenia. Całe życie zawodowe Rosenberg poświęcił na szukanie odpowiedzi na dwa pytania: Co prowadzi ludzi do stosowania przemocy wobec innych ludzi?, a także: Co sprawia, że potrafimy pozostać współczującymi i rozumiejącymi nawet w sytuacji zaostrzonego konfliktu? Swoje idee przekazywał nauczycielkom i nauczycielom, rodzicom i opiekunom, wychowawczyniom i wychowawcom, pracowniczkom i pracownikom socjalnym. Wspierał w rozwiązywaniu konfliktów regionalnych i etnicznych w Izraelu, Palestynie, Irlandii, Rosji, Bośni, Serbii, Sierra Leone, na Sri Lance, w Rwandzie, Nigerii. Stworzył międzynarodową organizację Center for Nonviolent Comunication (CNVC).

Zespół Szkół Specjalnych nr 89, Skaryszewska 8

ZAJĘCIA

Świat empatii według Marshalla Rosenberga

WYKŁAD WPROWADZAJĄCY

Joanna Berendt

4.06.2019, 18.00 dla młodzieży od 14. roku życia i dorosłych

Marshall Rosenberg pytał: Chcesz mieć rację czy relację? Twoje słowa mają być jak okna, czy jak mury?

Joanna Berendt przybliży postać twórcy NVC poprzez praktyczne przykłady jego działań. Pokaże, na jakich fundamentach opiera się w tym podejściu świat dialogu, współpracy i zaufania. To, co mówimy (na głos lub w myślach), może nas bowiem do siebie przybliżyć lub oddalać. Pytanie, na co jesteśmy gotowi dzisiaj w relacjach: w domu, w pracy, z dziećmi? Czy chcemy tworzyć takie relacje, na jakich nam zależy?

Lekcja 1. Cztery kroki do porozumienia

5.06.2019, 17.00, prowadzi Joanna Berendt, warsztaty dla dorosłych

6.06.2019, 10.00, prowadzi Paulina Orbitowska-Fernandez i Magdalena Sendor, warsztaty dla młodzieży od 15. do 18. roku życia

6.06.2019, 17.00, prowadzi Paulina Orbitowska-Fernandez, warsztaty dla młodzieży od 15. do 18. roku życia

9.06.2019, 10.00, prowadzi Paulina Orbitowska-Fernandez, Maja Wyborska, warsztaty dla dzieci (7–10 lat) i opiekunów

Lekcja Cztery kroki do porozumienia ma na celu wprowadzenie uczestników i uczestniczki w zasady Porozumienia bez Przemocy. Słowa mogą budować i otwierać serce, mogą ranić, mogą tworzyć relację, mogą też być murami oddzielającymi nas od siebie. Za tym, co robimy i mówimy jako dorośli, za słowami i czynami, stoi próba zaspokojenia uniwersalnych ludzkich potrzeb, które są wspólne wszystkim – niezależnie od wieku. Któż bowiem nie ceni wsparcia, współpracy, bycia usłyszanym i uwzględnionym?

W trakcie warsztatów wskażemy cztery komponenty komunikacji, które mogą pomóc nam w porozumiewaniu się na co dzień i budowaniu relacji opartych na dialogu, a nie na walce.

Lekcja 2. Do mocy bez przemocy

prowadząca: Emilia Kulpa-Nowak

dla młodzieży od 14. roku życia

6.06.2019, 11.00

11.06.2019, 11.00

Gdy wokół nas wiele się dzieje, może być trudno znaleźć swój własny głos, wsłuchać się w niego i zaufać sobie. Podczas warsztatów przyjrzymy się temu, jak uczucia mogą pozwolić nam wyartykułować osobisty głos oraz jak możemy zrozumieć nasze wewnętrzne potrzeby i podążać swoją drogą. Będziemy wspólnie szukać sposobów na odkrywanie wewnętrznej mocy i używania jej do komunikowania się z innymi.

Lekcja 3. Klasa dźwięków współodczuwanych

prowadzący: Sebastian Świąder

7.06.2019, 10.00 dla młodzieży od 12. roku życia

8.06.2019, 10.00 dla dzieci i ich opiekunów

Kompozytorzy wykształcają w sobie niezwykłą umiejętność wsłuchiwania się w wyobraźnię i nastroj innych osób, ale także tłumaczenia emocji na język dźwięków i przekazywania ich dalej. Pamiętając, że muzyka potrafi wywołać u osób sobie nieznanych podobny nastrój i uczucia, spróbujemy użyć dźwięków, by ćwiczyć empatię.

Jak wsłuchać się w drugą osobę? Czy możliwe jest zapisanie czyichś lub własnych uczuć w dźwiękach? Za pomocą prostych instrumentów i nietypowych metod zapisywania dźwięku spróbujemy skomponować melodie i zaprojektować utwory. Sprawdzimy, jak przenieść czyjeś spojrzenie na świat przez uszy i wibracje. Przetestujemy zapętlenie, loopowanie, nagrywanie. Zbudujemy proste maszyny muzyczne, które, niczym katarynki, będą w stanie na zawołanie zagrać zapisane przez nas dźwięki.

Lekcja 4. Architektura relacji

prowadzący: Maja Kowalczyk, Barbara Lityńska, Justyna Sobczyk, Marta Stańczyk, Piotr Swend, Justyna Wielgus

9.06.2019, 17.00 dla młodzieży od 16. roku życia i dorosłych

Inspiracją dla warsztatów jest praktyka choreografa i pedagoga Alito Allesiego, której główną ideą jest łączenie w pracy osób w pełni sprawnych z osobami z niepełnosprawnościami. Celem zajęć jest odkrywanie swoich ograniczeń i badanie własnych możliwości oraz potencjału w spotkaniu z Innym. Wierzymy, że praktykowanie wspólnej obecności daje szansę na świadome projektowanie twórczych, otwartych na różnorodność sytuacji społecznych, które nie będą bazować

na wykluczeniu. Warsztaty powstały w ramach projektu Centrum Sztuki Włączającej: Downtown, które, pozbawione stałej dla siebie przestrzeni, zaczęło wytwarzać indywidualne formy w obszarze „delikatnej architektury”, jaką są relacje międzyludzkie, jako alternatywnej formy dla komunikacji i kooperacji. Czy relacjom, strategiom komunikacyjnym można nadać kształt? Co ta, stworzona w dynamicznym działaniu, abstrakcyjna forma mówi o nas indywidualnie oraz o nas jako społeczeństwie?

Lekcja 5. Usiądźmy!

prowadzący: Martyna Peszko, Celia Sobolewska

8, 9.06.2019, 10.00 dla młodzieży od 14. roku życia i dorosłych

Siddha znaczy dosłownie „owocny”, „spełniony”, „mistrz”. W medytacji praktykujemy rodzaj mistrzowskiego skupienia, bycia „tu i teraz”, razem, uważnymi i czułymi wobec siebie, wszystkich osób i zjawisk wokół nas. Medytacja jest pracą z naszą świadomością i obecnością. Praktyka w grupie pozwala odczuć moc współistnienia, współtworzenia i wspiera współodczuwanie.

Poprzez proste ćwiczenia polegające na wspólnym oddychaniu, wspólnym wydawaniu dźwięków, czy wykonywaniu ruchów, możemy poczuć bliskość z innymi osobami i wynikającą z niej siłę. Wspólne medytowanie jest dla każdego.

Lekcja 6. Ruch empatyczny

prowadząca: Agnieszka Kryst

5.06.2019, 10.00 dla młodzieży od 14. roku życia

11.06.2019, 18.00 dla dorosłych

W czasie lekcji będziemy odkrywali zależności poruszającego się ciała względem zdolności do współodczuwania. Poprzez różne zadania ruchowe i kompozycyjne z pola współczesnej choreografii i najważniejszych praktyk tanecznych będziemy zwiększać świadomość naszego poruszającego się ciała, a w konsekwencji – jego wrażliwość. Istotna w tej kwestii będzie zarówno praca z przestrzenią ciała, jak i przestrzenią, w której się ono porusza i tańczy.

Skoncentrujemy się na relacji ciał: na pracy ze świadomym wzrokiem, patrzeniem i obserwowaniem, skupieniem i zaangażowaniem we wzajemnym, partnerskim dopełnianiu się i tworzeniu wspólnej bryły.

Będziemy badać ruch jako wynik świadomego wyboru, a nie nakazu, szukając odpowiedzi na pytania o to, jaki potencjał twórczy dla ruchu i tańca mają empatia i emocjonalność? Jaki związek łączy emocjonalność i cielesną realizację? Czy korzystać z empatii i emocjonalności w procesie autoreformowania (poprzez strategie minimalizowania i maksymalizowania, opanowywania i uwalniania pojedynczego gestu, myśli czy uczucia)?

Lekcja 7. Jak to jest być rzeczą?

prowadząca: Justyna Wielgus

10.06.2019, 17.00 dla młodzieży od 14. roku życia i dorosłych

Rzecz uwzględnia również przedmioty, które „ani nie są fizyczne, ani rzeczywiste”. Obok tak oczywistych obiektów, jak samochód czy dzban, zalicza się więc do nich smoki i jednorożce, atomy i gwiazdy.

Graham Harman

W czasie lekcji spróbujemy odpowiedzieć na następujące pytania: Jaką zbiorowość tworzy człowiek z przedmiotem, rzeczą? Dlaczego przedmioty pozostają zarówno w polu widzialności, jak i niewidzialności? Jakie relacje i napięcia tworzy człowiek z innymi „niehumanicznymi” obiektami, z którymi dzieli przestrzeń?

Lekcja 8. Mediacja – sposób na dobre relacje

prowadząca: Magdalena Sendor

7.06.2019, 17.00 dla dorosłych

Jak wspierać dzieci i młodzież w rozwiązywaniu konfliktów bez przejmowania odpowiedzialności w ich imieniu? Potrzebne są do tego umiejętności okazywania empatii, a także zadawania pytań, które pozwalają dziecku zachować odpowiedzialność za rozwiązanie sporu, bez jednoczesnego zagrożenia pozostawienia go samego z emocjami, które przeżywa w trakcie takiego konfliktu. Tego można się nauczyć.

Lekcja 9. Ty Downie!

prowadzenie: Daniel Krajewski, Justyna Sobczyk

10.06.2019, 12.00 dla młodzieży od 12. roku życia

prowadzenie: Aleksandra Skotarek, Justyna Sobczyk

11.06.2019, 13.00 dla młodzieży od 12. roku życia

Ty Downie! – to jedna z najczęstszych obelg stosowanych przez młodzież i dzieci w szkołach. Warsztaty skupią się na rozbrojeniu tego określenia poprzez spotkanie z aktorami Teatru 21. Chcemy wesprzeć młodych ludzi wiedzą i doświadczeniem, które uświadomi im, czym są obraźliwe słowa względem drugiej osoby. Celem warsztatów jest otwarcie się na różnorodność i wyjątkowość drugiego człowieka.

Metodyka przyszłości

WARSZTATY dla nauczycielek i nauczycieli, animatorek i animatorów oraz osób pracujących z młodzieżą

kuratorka: Agata Siwiak

partner: Centrum Edukacji Obywatelskiej

Szkoła nie jest wyizolowanym laboratorium edukacji, miejscem nauki przygotowującym do dorosłego życia, ale jednym z centrów życia społecznego. Polem ciągłych negocjacji, gdzie odbijają się międzyludzkie konflikty i uwewnętrzniane narracje medialne. Stanowi też jeden z najważniejszych obszarów politycznej,

ideologicznej manipulacji, a także narzędzie klasowej reprodukcji. Rejonowa szkoła podstawowa może być wciąż jednak miejscem spotkań osób z różnych klas społecznych, z różnym kapitałem kulturowym i doświadczeniami biograficznymi. W tej różnorodności dostrzegamy siłę animacyjnego potencjału szkoły, przebijającego społeczne bańki i budującego wewnątrz zróznicowane wspólnoty zgromadzone wokół jednego celu, jakim jest edukacja. Dlatego też dostarczamy nauczycielkom i nauczycielom narzędzia do rozmowy z uczniami o palących problemach współczesności. Podejmujemy wątki związane z migracjami, przeciwdziałaniem dyskryminacji i mowie nienawiści. Uwrażliwiamy na krytyczną analizę mediów, obrazów i tekstów kultury.

Maja Dobiasz-Krysiak, Centrum Edukacji Obywatelskiej

1. Krytyczne myślenie

prowadzenie: Maja Dobiasz-Krysiak

12.06.2019, 10.00 (warsztaty dla nauczycielek i nauczycieli oraz osób pracujących z młodzieżą ze starszych klas szkół podstawowych i średnich)

Zewsząd docierają do nas informacje, które wywierają na nas wpływ. Kształtują nasze poczucie normy, nasz sposób patrzenia na świat, wzorce atrakcyjności i poczucie własnej wartości. To już nie tradycja, lecz filmy na YouTube, posty na Facebooku i Instagramie, czy bajki Disneya modelują nasze zachowania, a jako narzędzia współczesnej propagandy dyskryminują mniej atrakcyjne style życia i posiadania. Podczas warsztatów podejmiemy zagadnienia:

Jak rozpoznawać techniki manipulacji i wpływu stosowane w przekazach medialnych i komunikatach w naszym otoczeniu?

Jak analizować i interpretować otaczające nas obrazy (filmy, fotografie, memy itp.)?

Jak obalać współczesne mity i stereotypy, prowadząc analizę gatunkową?

2. Trudne tematy

prowadzenie: Karolina Giedrys-Majkut

13.06.2019, 10.00 (warsztaty dla nauczycielek i nauczycieli oraz osób pracujących z młodzieżą ze starszych klas szkół podstawowych i średnich)

Szkoła nie jest miejscem wyizolowanym z życia społecznego. Uczniowie i nauczyciele przynoszą ze sobą poglądy dotyczące polityki, wyborów światopoglądowych bądź motywowanych religijnie, które albo nabywają w domu, albo w grupie rówieśniczej. Jeśli są to radykalne opinie, do których podchodzi się emocjonalnie, mogą one stanowić zarzewie konfliktów i oś podziałów szkolnych. W uruchamianiu refleksji nad nimi pomagać może edukacja filmowa. Stanowi ona narzędzie rozbudzania empatii, osvajania z tematami tabu poprzez medialne zapośredniczenie oraz umożliwianie krytycznego analizowania mikrohistorii. Podczas warsztatów podejmiemy zagadnienia:

Czy w szkole jest miejsce na trudne tematy? Czy lepiej zapobiegać, czy poruszać je, gdy pojawi się kryzys?

W jaki sposób rozmawiać z młodzieżą o kontrowersyjnych kwestiach rozpalających świat dorosłych?

W jaki sposób pracować z filmem, by lepiej się komunikować i otwierać na trudne tematy?

3. Równość płci

prowadzenie: Małgorzata Leszko

17.06.2019, 10.00 (warsztaty dla nauczycielek i nauczycieli oraz osób pracujących w szkołach podstawowych i średnich)

Dziewczynki są dobre z polskiego, a chłopcy z matematyki. W przedszkolu pracują „panie przedszkolanki”, przysposobienia obronnego uczy „pan od PO”. Szkoła reprodukuje (a często także wzmacnia) społeczne nierówności płci, podziały i stereotypy płciowe już od pierwszych lat szkolnych. Nauczyciele i nauczycielki mają jednak wpływ na zmianę tego status quo. Podczas warsztatów podejmiemy zagadnienia:

Jak rozmawiać w szkole o równości płci?

Jak tworzyć szkołę przyjazną dla osób z całego spektrum genderowego?

Jak wspierać rozwój zainteresowań i pasji uczniów i uczennic, nie profilując ich pod kątem ról płciowych?

4. Różnorodność

prowadzenie: Malina Baranowska-Janusz

18.06.2019, 10.00 (warsztaty dla nauczycielek i nauczycieli oraz osób pracujących z młodzieżą ze szkół podstawowych)

Funkcjonujemy w różnorodnym świecie – klasowo, kulturowo, religijnie, etnicznie, społecznie. Reprezentujemy różne typy rodzin, różne style życia, różne podejścia do tradycji. Wszystkie te różnice jak w soczewce skupia szkoła, jako miejsce spotkania różnorodnych grup społecznych. Podczas warsztatów podejmiemy zagadnienia:

Jak poradzić sobie z niejednoznacznością świata i otworzyć się na różnorodność?

W jaki sposób praktykować własną wolność, nie naruszając wolności innych?

Jak celebrować różnice i nie popadać w stereotypy?

Zespół Szkół Specjalnych nr 89, Skaryszewska 8

Poskromienie złoŃnicy. SIKSA

KONCERT

SIKSA to ostatnia przedstawicielka przyszłego zwrotu choreograficznego w stylu punk. Bunt na zamówienie bez organizowania przetargów & clickbaitowa kontrowersja. Piosenkarka estradowa o dwóch głowach, śmiertelna powaga o kwadratowych figurach basu. Niewykwalifikowana instruktorka NOISE-FITNESS dzieląca trening na wytrzymałościowy, siłowy i formy łączone. Opracowana przez nią „aerobiczna piątka freiheit”, oparta o warunki niestabilności i nierównowagi, niedostosowana jest do indywidualnych potrzeb uczestników. Mieszka w Gnieźnie – kondycyjnie to najgorsza reklama tego miasta od czasów Chrztu Polski w Magdeburgu w 966 roku. Dla Czechów chce być tym, czym Ewa Farna dla Polaków. Dawniej Superbohaterka. Nie wystąpiła na Męskim Graniu.

SIKSA

SIKSA to feministyczny, punkowy duet Alex Freiheit i Piotra Buratyńskiego. Sama wokalistka mówi o sobie, że „nie lubi husarii, poetów narodowych i chłopców z placów broni. Performuje i nie zginie”. Śpiewa o tematach najtrudniejszych i najbardziej bolesnych, o gwałtach i przemocy symbolicznej.

W ramach projektu Biennale Warszawa RePrezentacje. Nowa edukacja SIKSA prowadziła warsztaty dla młodych ludzi 10 dni gniewu i miłości. W wyniku tego spotkania powstała efemeryczna grupa performerska BLOK WSCHODNI/восточный блок. Uczestniczki i uczestnicy eksplorowali wraz z SIKSĄ swój głos oparty na „doświadczeniach miłosnych i drażniących”, a na oficjalnej uroczystości obchodów Święta Wojska Polskiego grupa ćwiczyła aerobik, dla rozluźnienia ciała, zamiast nadmiernego spinania go w mundurze.

W Poskromieniu złoŃnicy – materiale SIKSY, który powstał podczas warsztatów, można odnaleźć ślady działań i rozmów przeprowadzonych z Blokiem Wschodnim. Zarówno koncert w TR Warszawa, jak i sama SIKSA, traktuje o dojrzewaniu. W najnowszych tekstach wyjaśnia, dlaczego wyrosła z roli superbohaterki.

TR Warszawa 1.06.2019, 20.00 bilety

Edukacja teraz! Pedagogiczna myśl słaba, no future i zwrot ku przeszłości

PANEL DYSKUSYJNY

uczestniczka i uczestnicy: Maria Mendel, Tomasz Szkudlarek, Tamás Tóth

Nowoczesny projekt edukacji jest ze swojej natury progresywny, zakłada wychowanie dla przyszłości. Splata się on jednak nieuchronnie z konserwatywnymi zadaniami edukacji zorientowanej na kultywowanie przeszłości i z liberalnymi wizjami zdominowanymi przez życie „tu i teraz”.

W trakcie panelu chcemy – wraz z zaproszonymi gośćmi – podjąć dyskusję, która problem przyszłości potraktuje nie tylko w kategoriach postępu i nadziei, ale i strachu. Zatrzymamy się na problemie teraźniejszości, ale będziemy ją rozpatrywać jako przestrzeń nawiedzoną widmami przeszłości, która niekoniecznie oznacza czas miniony, oraz fantazmatami przyszłości, które – także niekoniecznie – zapowiadają czas inny, może lepszy od obecnego.

W tej perspektywie „teraz” może – z jednej strony – oznaczać wątplą granicę, sferę liminalną między znacznie od niej silniejszymi porządkami czasu przeszłego i przyszłego. Z drugiej natomiast teraźniejszość może być rozumiana jako czas panujący nad innymi z uwagi na to, że, w odróżnieniu od pozostałych, zwyczajnie jest.

W trakcie naszej wypowiedzi i zainicjowanej nią dyskusji planujemy wykorzystać nasze wcześniejsze analizy dotyczące retromanii, dominującej aktualnie w rozmaitych reprezentacjach politycznych powiązanych ideą powrotu do przeszłości i kolonizującej przestrzeń publiczną; powiemy o naszych studiach wokół widmowego wymiaru teraźniejszości, polityki historycznej i polityki progresywnej, pedagogicznej negacji teraźniejszości i kulturowej negacji przyszłości (no future). Wszystko po to, aby wspólnie przemyśleć status edukacji jako fenomenu czasu teraźniejszego. Jak żyć z widmami? Jak wytwarzamy przyszłość? Jaki jest sens odmowy przyszłości – w tym odmowy udziału w polityce? Jak wykorzystać pedagogiczny wymiar myśli słabej i siłę słabej edukacji?

Zespół Szkół Specjalnych nr 89, Skaryszewska 8 3.06.2019, 16.00 wstęp wolny

Szkolna rewolucja 1918–1939

POKAZ FILMU

reżyseria: Joanna Grudzińska

Francja, 2016, 52 min

Film oparty na unikatowych archiwaliach opowiada historię walki o „nową szkołę”. W straumatyzowanej Europie po I wojnie światowej pedagogzy wierzą, że świat bez przemocy jest możliwy. We Francji, Austrii, Wielkiej Brytanii, Polsce, ZSRR i Włoszech osoby takie jak Maria Montessori, Celestin Freinet, Ovide Decroly, Janusz Korczak czy Alexander Neill głęboko zmieniają myślenie o edukacji, umieszczając dziecko w jej centrum. Działając wbrew utartym schematom zranionych i skostniałych społeczeństw, w których żyją, starają się wymyślić inną szkołę. Szwajcarski pedagog Adolphe Ferrière powołuje Międzynarodową Ligę Nowej Edukacji, stworzoną na wzór Ligi Narodów. Dwadzieścia lat później, gdy gorączkowe debaty Ligi przekształcają się w ugruntowany podział na pragmatyków i idealistów, wraz z zapanowaniem totalitaryzmów, marzenie zmiany załamuje się i ostatecznie zostaje zniweczone u progu nowej wojny.

Jakkolwiek marzenie to – o progresywnej edukacji – rozbiło się o reżimowe ideologie XX wieku, to jego echo rezonuje w murach współczesnych szkół bardziej niż kiedykolwiek. Edukacja pozostaje bowiem w centrum każdego projektu społecznego i politycznego.

reżyseria, scenariusz: Joanna Grudzińska
scenariusz: Léa Todorov, Laurent Roth, François Prodromidès
dźwięk: Josefina Rodriguez
montaż: Raphaëlle Martin-Hölger, Catherine Zins, Emmanuelle Gachet
muzyka: Sébastien Gaxie
produkcja: Les Films du Poisson, ARTE France

3.06.2019, 20.00 bilety

Mapa przemocy

DEBATA

uczestniczki i uczestnik dyskusji: Agata Diduszko-Zyglewska, Marek Lisiński i Joanna Scheuring-Wielgus
moderatorka: Renata Kim

Przemoc seksualna ze strony Kościoła Katolickiego to tragedia, która dotyka dzieci na całym świecie, w tym w Polsce. Zatajanie tej zbrodni przez duchownych jest częstą praktyką urzędników instytucji kościelnych i hierarchów Kościoła Katolickiego. Dzieci i młodzież – główni bohaterowie projektu RePrezentacje. Nowa Edukacja – to jedna z najbardziej lekceważonych społeczności w publicznym i politycznym dyskursie. Sytuacja, w której nie mają prawa obrony, a ich głos jest niesłyszany, nie może być dłużej bagatelizowana.

W spotkaniu Mapa przemocy wezmą udział Agata Diduszko-Zyglewska, Marek Lisiński i Joanna Scheuring-Wielgus – współtwórcy mapy kościelnej pedofilii, która jest usystematyzowanym zbiorem informacji poświęconym przypadkom przemocy seksualnej duchownych katolickich wobec dzieci. Obejmuje dane publikowane w lokalnych i ogólnopolskich mediach, a także dane zebrane przez Fundację „Nie Lękajcie Się” dzięki zgłoszeniom ofiar. Fundacja od wielu lat zajmuje się dokumentowaniem przypadków molestowania przez księży pedofilów, prowadzi telefon zaufania i bezpieczną skrzynkę mailową dla ofiar, które wspiera w procesie uzyskiwania odszkodowań od sprawców, udzielając pomocy psychologicznej i prawnej. Mapa jest wciąż uzupełniana, więc nie odzwierciedla jeszcze całej skali problemu. Specyfika przestępstw seksualnych wobec dzieci polega na tym, że większość z nich nigdy nie zostaje ujawniona, co, ze względu na pozycję społeczną i autorytet nadany sprawcom przez Kościół, jest szczególnie częste w przypadkach przestępstw popełnianych przez osoby duchowne.

W lutym 2019 roku mapa została przedstawiona papieżowi Franciszkowi podczas wizyty inicjatorów projektu w Watykanie. Zaś pierwszy w Polsce wyrok obciążający Kościół kosztami zadośćuczynienia za molestowanie osoby małoletniej przez księdza zapadł w Poznaniu 13 września 2018 roku. Poznański precedens daje nadzieję na powszechne uznanie moralnej i prawnej odpowiedzialności Kościoła za przestępstwa popełniane przez osoby pracujące w jego strukturach.

MA3450_0 18.06.2019, 18.00 wstęp wolny

3 Transnarodowa metropolia

Uchodźczynie

Katarzyna Szyngiera
SPEKTAKL

zespół: Beata Bandurska, Milena Czarnik, Leyla Elsanova, Luna Butrus Francis, Aleksandra Matlingiewicz, Khawra Pashaeva, Martyna Peszko, Gulbarg Sayfova, Katarzyna Szyngiera

Zadanie zostało zrealizowane dzięki wsparciu finansowemu Miasta Stołecznego Warszawy w ramach Zintegrowanego Programu Rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 roku.

Według raportu Urzędu ds. Cudzoziemców w 2018 roku 4135 osób wnioskowało o udzielenie ochrony międzynarodowej w Polsce. Z tego 212 osób otrzymało status uchodźcy, 221 – ochronę uzupełniającą, 10 – prawo pobytu ze względów humanitarnych, 36 – zgodę na pobyt tolerowany, a 10 – azyl. W zależności od rodzaju przyznanego statusu, cudzoziemcom przysługuje określony zakres praw i ewentualna zapomoga finansowa. Kiedy prześledzimy dostępne raporty, wyraźnie widać, że liczba osób objętych ochroną międzynarodową w Polsce wzrasta z roku na rok.

Do tych informacji z trudem docieramy na stronie internetowej Urzędu ds. Cudzoziemców. Można odnieść wrażenie, że obecność uchodźców i uchodźczyń w naszym kraju jest tematem tabu, który celowo pomijany jest w debacie publicznej. Brak rzetelnej dyskusji o sytuacji ludzi, którzy zmuszeni są – w obliczu zagrożenia życia we własnym kraju – szukać schronienia w Polsce, prowadzi do wzajemnych nieporozumień i uprzedzeń. Bez względu na to, co uważamy o przyjmowaniu uchodźców i uchodźczyń, zazwyczaj nie mamy pojęcia ani o tym, kim oni są, ani jak wygląda ich codzienne życie.

Jesteśmy grupą składającą się z uchodźczyń z Iraku, Dagestanu i Tadżykistanu, czeczeńskiej aktywistki oraz polskich aktorek, reżyserki i choreografki. Na scenie będziemy otwarcie rozmawiać o tym, co nas łączy i co nas dzieli: o wspólnych wartościach i radościach, różnicach kulturowych, wzajemnych obawach, indywidualnych planach i marzeniach, rolach i prawach kobiet, tradycyjnych kuchniach i tańcach. Chcemy podkreślić, że uchodźcy i uchodźczynie przyjeżdżają do Polski z doświadczeniem życiowym i zawodowym, nietuzinkowymi umiejętnościami oraz konstruktywnymi planami na przyszłość.

Teatr Powszechny im. Zygmunta Hübnera 7, 8.06.2019, 19.00 bilety

Wystawa artystów zagranicznych mieszkających w Polsce

WYSTAWA

artystki i artyści: Mamadou Góo Bâ, Katy Bentall, Delphine Bereski, Larisa Crunțeanu, Attila Csörgő, Léann Herlihy, Yulia Krivich, Planeta Kuz, Aditya Mandayam of Brud, David Maroto, Lude Reno, Jana Shostak, Aleksander Sovtysik, Arjun Telwar i Sandro Wysocki, Yael Vishnicki-Levy

kurator: Janek Simon

Na wystawie prezentowane są prace kilkunastu artystów zagranicznych, którzy mieszkają i pracują w Polsce. Członkowie grupy nie mają właściwie żadnego wspólnego mianownika. Część z nich znalazła się w naszym kraju przez przypadek, czasami przez sytuacje osobiste. Za przyjazdem innych stoją bardziej ogólne procesy dziejowe, jak migracje z Wietnamu w latach dziewięćdziesiątych, czy ostatnio z Ukrainy i Białorusi. Artyści ci są z różnych pokoleń i na różne sposoby funkcjonują w instytucjach sztuki. Niektórzy są częścią obiegu międzynarodowego i Polskę traktują jako tanie miejsce do życia, dla innych zaistnienie w polskich galeriach jest ważnym celem. Łączy ich ze sobą relatywny brak widoczności w Polskich instytucjach kultury głównego nurtu i zupełny brak struktur wspierających ich działalność. Wystawa (i towarzyszący jej projekt badawczy) będzie próbowała tę sytuację zmienić, przyglądając się przy okazji bardziej ogólnym warunkom tego typu procesu. Na ile tworzenie, w pewnym sensie taktycznej, kategorii „artyści zagraniczni” jest potrzebne? Podobne pytanie można zadać w przypadku innych wykluczonych grup walczących o uznanie, jak mniejszości seksualne czy etniczne.

W ostatnich latach polskie miasta bardzo się zmieniły. W naszym kraju mieszka ponad milion Ukraińców, na rowerach jedzenie rozwożą Hindusi i Pakistańczycy, a puste lokale w centrach miast zamieniają się w restauracje ormiańskie czy gruzińskie. Seanse filmów bollywoodzkich w warszawskim kinie „Luna” wypełniają całą salę. Wydaje się, że to, przed czym tak bardzo chciała nas „bronić” prawica, czyli rozpuszczenie się monokulturowego charakteru naszego kraju, w jakimś stopniu już nastąpiło. Wystawa próbuje odpowiedzieć na pytanie, na ile ten proces ma swoje odbicie w twórczości mieszkających w Polsce artystów.

Janek Simon, ur. 1977. Mieszka i pracuje w Warszawie. Artysta konceptualny i czasami kurator. Interesuje się geografią kulturową, a szczególnie kwestią różnicy i odległości pomiędzy miejscami, anarchizmem, etyką i praktyką DIY, a także możliwościami użycia form nauki do produkcji znaczeń w sztuce. Jego prace były pokazywane między innymi na Manifesta 7, Biennale w Liverpoolu i wystawach indywidualnych w Arnolfini w Bristolu, Casino Luxembourg i wielu publicznych instytucjach, także w Polsce. W roku 2007 otrzymał główną nagrodę w konkursie „Spojrzenia”, był także nominowany do „Paszportu Polityki”. W latach 2008–12 współprowadził w Krakowie autonomiczną przestrzeń sztuki Goldex Poldex.

MA3450_plus 1

wernisaż: 6.06.2019, 19.00

7–30.06.2019, 12.00–20.00 (bez poniedziałków) bilety

Kijowska – audiospacer

AUDIOSPACER

zespół projektu:

reżyseria: Dima Łewycki

dramaturg: Szymon Adamczak

przestrzeń: Kolektyw Palce lizać

performerka: Vera Popova

aktor: Konrad Wosik

kuratorka: Anna Galas-Kosil

Zadanie zostało zrealizowane dzięki wsparciu finansowemu m.st. Warszawy w ramach Zintegrowanego Programu Rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 roku.

Projekt Kijowska dotyczy tego, jak się formułuje i reprezentuje lokalność w zglobalizowanym mieście. Skupimy się na jednej z największych migracji w historii współczesnej Europy, czyli migracji obywateli Ukrainy do Polski na przestrzeni ostatnich pięciu lat. Ich liczbę wg różnych źródeł oszacowano na około dwa miliony osób. Mając na uwadze ekonomiczny i kulturowy aspekt tej migracji, chcemy zrozumieć jej rolę w kontekście zrównoważonego rozwoju społeczeństwa w Polsce – jakie możliwości zmiany ze sobą niesie oraz jakie społeczne wyzwania wraz z nią się pojawiają.

Ulica Kijowska na warszawskiej Pradze stanie się dla nas topologicznym punktem wyjścia do rozmowy o migracji w jej miejskim aspekcie – (nie)dostępnej przestrzeni publicznej i prywatnej, sąsiedzkich relacjach i napotykanym barierach. Pierwszy etap projektu, do którego zaproszono lokalne organizacje, zakłada serię warsztatów i spotkań z mieszkańcami dzielnicy. Ich celem jest wytworzenie przestrzeni do interakcji, wzmocnienie istniejących więzi i umożliwienie tworzenia nowych relacji w tej konkretnej okolicy. Szukając sposobu na zaprezentowanie tak powstałej społeczności, proponujemy stworzenie jej kolektywnego portretu fotograficznego w wybranym miejscu na Pradze.

Artystyczna odsłona projektu Kijowska przyjmie formę audiospaceru zrealizowanego w dzielnicy. Zespół twórców zebranych przez artystę z Kijowa, Dimę Łewyckiego, skorzysta z narzędzi teatru site-specific, aby przyrzeć się złożoności perspektyw życia migrantów w Warszawie.

Muzeum Warszawskiej Pragi

9.06.2019, 19.00

10.06.2019, 12.00, 19.00

12.06.2019, 12.00, 15.00

13.06.2019, 12.00, 19.00 bilety

Modern Slavery

SPEKTAKL

koncept, reżyseria: Bartek Frąckowiak
koncept, dramaturgia: Natalia Sielewicz
scenografia, kostiumy: Anna Maria Karczmarska
muzyka, dźwięk: Krzysztof Kaliski, Maciej Szymborski
światło: Michał Głaszczka
mapy i wizualizacja danych: Jakub de Barbaro
asystentka reżysera: Zuzanna Grajcewicz
produkcja: Magda Igielska

obsada: Beata Bandurska, Magdalena Celmer, Martyna Peszko, Anita Sokołowska, Maciej Pesta, Konrad Wosik

Spektakl powstał w ramach projektu Atlas Planetarnej Przemocy realizowanego przez Biennale Warszawa w terminie 9.04–26.05.2018, będącego częścią publicznego programu Departament Obecności Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie.
partnerzy spektaklu: Fundacja La Strada, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej

W zasadzie są wszędzie. W znanych warszawskich restauracjach, na placach budowy, w zamkniętych zakładach produkcyjnych, w przetwórnich, sadach i na farmach. Pochodzą z Ukrainy, Białorusi, Korei, Filipin, Chin, Wietnamu. Niekiedy są Polakami. Raport Global Slavery Index ujawnia, że w Polsce w 2016 roku żyło ponad 181 tysięcy nowoczesnych niewolników, co odpowiada 0,476% populacji Polski. Niewolnictwo nie jest tu jednak metaforą określającą każdy rodzaj wyzysku. Mówimy o sytuacjach niepłatnej pracy przymusowej, związanej z handlem ludźmi czy fikcyjnym zadłużeniem. Postanowiliśmy przeprowadzić śledztwo i sprawdzić, skąd biorą się takie statystyki, z jakimi sytuacjami, miejscami i historiami są związane. A ostatecznie odpowiedzieć na pytanie, dlaczego to zjawisko jest całkowicie niewidoczne i rzadko komentowane w debacie publicznej. Z tego działania powstał spektakl-wystawa.

Obok wnikliwej analizy sytuacji lokalnej zderzamy w nim ze sobą świadectwa, narracje, materiały wizualne, dokumenty i myśli z różnych miejsc świata, kreśląc historię rozwoju kapitalizmu z perspektywy niewolnictwa. Ostatecznie jednak nie perspektywa historyczna staje się nadrzędna, ale archeologia teraźniejszości i refleksja na temat niewolnictwa jako symptomu przyszłości pracy. Jeśli chcemy wyobrazić sobie inną pracę niż najemna praca oparta na hierarchii, subordynacji i przemocy, przemyśleć musimy jej najbardziej radykalną skrajność, jaką jest nowoczesne niewolnictwo.

Pokazujemy niewolnictwo jako współczesne zjawisko globalne, mające swoje rozmaite odstony i ekspresje, związane z dramatami i biografiami bardzo różnych ludzi, z różnych kultur, religii i ras. Chcemy jednak podkreślić to, że niewolnicy nie żyją daleko na fantazmatycznych i nierealnych plantacjach, ale również tuż za ścianą sali najbardziej wykwintnej warszawskiej restauracji. W końcu Polska w statystykach

niewolniczych zajmuje niechlubną pierwszą pozycję w Unii Europejskiej. Opowiemy zatem również o dzisiejszej Warszawie i jej niewolniczych historiach, historiach konkretnych ludzi. To właśnie w tym celu podjęliśmy próbę dokumentalnego śledztwa. Jego rekonstrukcja stanowi istotną część spektaklu-wystawy. Z próby zrozumienia niewolnictwa we współczesnej Warszawie wyłania się rodzaj nowej topografii miasta. Opowiadamy o niej, tworząc swoistą alternatywną kontrkartografię miejskiej przemocy.

Każdy kryzys kapitalizmu oraz związane z nim zahamowanie wzrostu gospodarczego sprawiają, że proces akumulacji pierwotnej kapitału musi zostać powtórzony w nowej formie. To wtedy następują wywłaszczenia, szczególne ruchy mas ludzkich, migracje, pojawiają się nowe formy kolonializmu. Wtedy też szczególnego znaczenia nabiera niewolnictwo. Nie stanowi ono barbarzyńskiego reliktu przeszłości, orientalnego mirażu, który wyłania się z historycznych relacji podróżników z Afryki. Nie jest ono jedynie fantazją na temat XIX-wiecznego amerykańskiego Południa czy obrazów statków transportujących niewolników do Ameryk w ramach transatlantyckiego handlu niewolnikami. Aktualnie na całym świecie istnieje znacznie większa liczba niewolników – ludzi, którzy za swoją przymusową pracę nie otrzymują żadnego wynagrodzenia – niż w ciągu 350 lat przepłynęło Atlantyckie. Global Slavery Index z 2016 roku podaje, że obecnie aż 45,8 mln ludzi żyje jako nowocześni niewolnicy. Niewiele o nich wiemy.

MA3450_0 11, 12.06.2019, 19.00 bilety

Staff Only

SPEKTAKL

reżyseria, scenografia, kostiumy: Katarzyna Kalwat

dramaturgia: Piotr Grzymiśławski

tekst: Benjamin Bukowski

muzyka: Wojciech Blecharz

Spektakl, który domaga się radykalnej redefinicji pojęcia narodowej kultury. Staje się wyrazem potrzeby integracji twórców-migrantów, rozszerzenia pojęcia narodowych praktyk aktorskich. Czy teatr może być nową wieżą Babel?

Polska znajduje się w wyjątkowym momencie. Na przestrzeni ostatnich 3 lat, za sprawą fali masowej migracji ekonomicznej w Polsce, zachodzą szybkie i radykalne zmiany w strukturze społeczeństwa. W samej tylko Warszawie ostatnie szacunki mówią o 150 tys. cudzoziemców – to oznacza, że stanowią oni już ok. 10% mieszkańców miasta. W całym kraju w 2016 roku zarejestrowanych cudzoziemców było o połowę mniej niż dziś – niecałe 300 tysięcy. Kluczowe zatem staje się zagadnienie tożsamości kulturowej współczesnej Polski i przestrzeni, jaką pozostawia się w niej dla obcokrajowców, imigrantów. Nie istnieją krajowe systemy integracyjne, dzięki którym cudzoziemki i cudzoziemcy mogliby bezpiecznie i stabilnie budować w Polsce swoją przyszłość. Wartości, takie jak otwartość, liberalizm i postępowość nie zawsze idą w tym wypadku w parze z elementarnym doświadczeniem wykluczonych

przybyszy, „obcych” próbujących odnaleźć swoje miejsce w Polsce. Dla nas, twórczyń i twórców teatralnych, równie istotne stają się społeczne zmiany znajdujące odzwierciedlenie w przestrzeni kultury: w teatrze i – szerzej – na artystycznym rynku pracy. Zjawisko „szklanego sufitu” występuje równie silnie w teatrze i w filmie: bezrobotni aktorzy obcego pochodzenia nie znajdują zatrudnienia w państwowych instytucjach kultury. Teatr, tradycyjnie pojmowany jako przestrzeń zaangażowanej społecznej krytyki, miejsce awangardowych poszukiwań i instytucja walki o wolność, staje się w przewrotny sposób narzędziem umacniania podziałów, które deklaratywnie zwalcza.

W projekcie korzystamy z osobistego doświadczenia zaproszonych migrantek-artystek i migrantów-artystów, żeby móc mierzyć się z koniecznością przedefiniowania znaczenia bycia aktorem i mieszkańcem Polski. Konfrontujemy się z poczuciem wyobcowania i nowym znaczeniem codziennych zmagania z perspektywy obcego. Tym samym projekt jest przyczynkiem do badań nad istotą sztuki aktorskiej we współczesnym wielokulturowym i zglobalizowanym świecie. Analizujemy napięcie zachodzące między wymiarem kreatywnym w pracy aktora a budowaniem wypowiedzi opartej na jego tożsamości kulturowej. Chcemy odpowiadać na pytania dotyczące strategii, jakie może podjąć aktor-migrant, by dostać szansę pracy w swoim zawodzie. Czy musi i jest w stanie zmienić się w „prawdziwego Polaka”, pozbywając się własnej tożsamości, akcentu, tradycji i koloru skóry? Te doświadczenia pomagają nam sformułować nasze wspólne marzenia i plany, jakie mamy na przyszłość.

Wychodzimy od wyobrażenia kultury narodowej, która ma charakter integrujący, uwzględniający zróżnicowane doświadczenia i uwarunkowania kulturowe osób. Chcemy, aby doprowadziło nas to do trwałej zmiany, chociażby w mikroskali, w której zaproszone do projektu artystki i artyści mają szansę przebicia szklanego sufitu.

TR Warszawa 21, 22.06.2019, 20.00 bilety

Mapowanie wielokulturowej Warszawy

Prezentacja projektu badawczego Biennale Warszawa i Wydziału Zarządzania Kulturą Wizualną Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie

udział: Marcelina Grześkiewicz, Julia Kinaszewska, Magdalena Kopańska, Jan Sowa, Barbara Swadzyniak, Aleksandra Szwałkowska i Weronika Wood
partner: Wydział Zarządzania Kulturą Wizualną ASP w Warszawie

W 2018 roku badaczki i badacze miasta pracujący dla Biennale Warszawa pod kierownictwem Katarzyny Wojnar z Centrum Europejskich Studiów Regionalnych i Lokalnych EUROREG Uniwersytetu Warszawskiego przygotowali interaktywną mapę Warszawy, którą opracowano zgodnie z metodologią New Metropolitan Mainstream (NMM) zaprojektowaną przez sieć badawczo-aktywistyczną INURA (International Network for Urban Research and Action: <https://www.inura.org/v2/index.php/activities/nmm-project/>). Biorąc ową mapę za punkt wyjścia, zespół złożony ze studentów i studentek historii sztuki na Wydziale Zarządzania Kulturą Wizualną ASP w Warszawie, pracujący pod opieką Jana Sowy, uzupełnił ją o dane dotyczące

wielokulturowości w Warszawie. Obiektem szczególnego zainteresowania były miejsca i obszary związane z aktywnością kulturalną mniejszości etnicznych i narodowych, jednak oprócz tego na wyjściową mapę Warszawy NMM naniesiono też informacje dotyczące zarówno współczesnych, jak i historycznych obszarów wielokulturowości – od piwnic Filharmonii Narodowej na ul. Sienkiewicza, gdzie przed wojną w mieszczańskim klubie nocnym Nigeryjczyk Augustine Agboola Browne pracował jako muzyk i fordanser, przez zlikwidowany w 2010 roku Jarmark Europa aż po działające współcześnie targowisko na ul. Bakalarskiej. Takie ustawienie perspektywy badawczej jest próbą wyjścia poza dobrze znany schemat niewidocznej i niedowartościowanej mniejszości w kierunku docenienia podmiotowej i aktywnej pozycji grup mniejszościowych.

W czasie spotkania po raz pierwszy szerszej publiczności zaprezentowana zostanie zarówno cała mapa Warszawy wykonana metodą NMM, jak i jej rozszerzenie dotyczące wielokulturowości w Warszawie.

MA3450_1 21.06.2019, 17:00 wstęp wolny

4 Transnarodowa solidarność

W poszukiwaniu wspólnego mianownika – uniwersalizm i progresywna polityka kulturowa

SYMPOZJUM

uczestnicy i uczestniczki: Claudia Ciobanu, Anna Curcio, Ulrike Guérot, Alexandre Lacroix, Andrzej Leder, Robert Pfaller, Ana Teixeira Pinto, Ovidiu Țichindeleanu
kurator: Jan Sowa

partnerzy: Instytut Francuski w Polsce, Austriackie Forum Kultury, Goethe-Institut Warszawa, Włoski Instytut Kultury w Warszawie, Ambasada Królestwa Niderlandów w Warszawie, Instytut Camõesa, Rumuński Instytut Kultury, EUNIC Warszawa

Uniwersalizm wydaje się jednym z najbardziej ambiwalentnych i wewnętrznie sprzecznych, a jednocześnie wartościowych elementów europejskiego dziedzictwa kulturowego. Z jednej strony, jak ujął to francuski filozof Alain Badiou, to chrześcijaństwo ustanowiło podwaliny uniwersalizmu, który nie widzi rozróżnienia między tożsamościami etnicznymi, narodowymi czy kulturowymi, ale raczej traktuje wszystkich ludzi jako równych sobie i zasadniczo takich samych: Bóg bowiem nie ma względu na osobę (List Św. Pawła do Rzymian, 2:11). Z drugiej strony ideologia uniwersalizmu była ważną częścią projektu kolonialnego i środkiem do kontrolowania podporządkowanych społeczeństw: biali zdobywcy głosili wyższość europejskich wartości i norm – religijnych, kulturalnych lub społecznych – i ich uniwersalną słuszność, żeby zmusić poddaną ludność do posłuszeństwa, a w efekcie zniszczyć jej sposób życia. Pozostaje to jednym z powodów nieufności wielu społeczeństw i grup etnicznych wobec zachodnich roszczeń do uniwersalizmu.

Takie kontrowersje związane z ideą uniwersalizmu nie są wyłącznie tematem badań historyków, filozofów czy socjologów. Globalny, a zatem także uniwersalny charakter wyzwań, przed którymi stajemy – zmiany klimatyczne, masowe migracje, niekontrolowane wpływy instytucji finansowych, terroryzm itp. – sprawiają, że ustanowienie podstawy dla nowej formy uniwersalizmu staje się dla nas niezwykle pilnym zadaniem do odrobienia. Z powyższymi zagrożeniami ludzkość może się skutecznie uporać tylko jako zjednoczony podmiot. Wymaga to wyznaczenia wspólnego mianownika – uniwersalnej perspektywy, która pozwoli spojrzeć poza partykularne przywiązanie do rasy, przynależności etnicznej, płci czy nacji i zdefiniować wszystkie kobiety i wszystkich mężczyzn jako równych sobie członków gatunku ludzkiego. Niestety, w zasięgu wzroku nie widać żadnego tego rodzaju projektu. Czy Europa jest wciąż zdolna inspirować świat w tym zakresie? Czy uniwersalistyczny projekt europejski, pomimo swoich wad, sprawia, że ustanowienie uniwersalizmu staje się bardziej prawdopodobne lub w jakikolwiek sposób łatwiejsze?

Uczestnicy i uczestniczki symposium zajmą się zagadnieniem uniwersalizmu na trzech oddzielnych, ale związanych ze sobą poziomach. Po pierwsze, przyjrzą się samej możliwości zaistnienia nowego uniwersalizmu. Co musiałyby się wydarzyć, aby taki projekt pojawił się i jaki udział w jego powstaniu? Jak musiałby zostać skonstruowany, jakiego rodzaju idee, wartości, normy, cele i praktyki mogłyby posłużyć jako czynniki budujące uniwersalny projekt, który przewyciężyć może dziedzictwo opresyjnego zachodniego uniwersalizmu i kolonializmu? Po drugie, uczestnicy podejmą próbę określenia, jaką rolę w ustanawianiu nowego uniwersalizmu może mieć kultura. I wreszcie, zastanowią się, jaki udział w tym przedsięwzięciu mogą odegrać publiczne instytucje kultury i progresywna polityka kulturowa.

Pokłosiem symposium będzie książka, która ukaże się pod koniec 2019 roku po polsku i angielsku.

MA3450_0 13.05.2019, 12.00–14.00, 15.30–17.30, 18.00–20.00 wstęp wolny

Zdecentrowana awangarda: (semi)peryferia kapitalizmu i historia powszechna

SYMPOZJUM

uczestnicy i uczestniczki: Cristina Bogdan, Boris Buden, Vasyl Cherepanyn, Ana Ofak, Agata Pyzik, Alia Swastika

kuratorzy: Piotr Sikora i Jan Sowa

partner: MeetFactory

Analiza globalnych przemian społecznych i gospodarczych została w dwudziestowiecznych naukach społecznych zdominowana przez tak zwaną teorię modernizacji. Eksperci – od Daniela Lerner w latach 50. do Francisa Fukuyamy w latach 90. – twierdzili, iż świat jest na drodze do globalnej konwergencji i że „kraje rozwinięte pokażą krajom rozwijającym się ich przyszłość”, aby odwołać się do znanej marksistowskiej formuły (a jakże, lewica też romansowała z teorią modernizacji).

Upadek żelaznej kurtyny i rozpad dawnego Bloku Wschodniego wydawał się potwierdzać tę śmiałą wizję.

Nawet pobieżne spojrzenie na współczesny społeczny i polityczny Zeitgeist dowodzi, jak złudne było to przekonanie. (Semi)peryferia kapitalistycznego systemu-świata – od Europy Środkowo-Wschodniej przez Indie i Filipiny po Brazylię – nie są skłonne do naśladowania Zachodu i podążania jego ścieżką rozwoju w kierunku nowoczesnych liberalnych instytucji. Mamy wręcz do czynienia z odwrotnym zjawiskiem: centrum przesuwa się coraz bliżej wzorców socjo-politycznej organizacji typowych dla peryferii; ilustruje to zwrot w stronę nacjonalizmu, rozmaitych form prymordializmu, rosnąca rola religii w życiu publicznym, rozsypujące się instytucje zbiorowego działania, coraz większy wpływ oligarchii i zaufanie pokładane w autorytarnych sposobach rozwiązywania problemów społecznych – a to zaledwie kilka zjawisk z wielu towarzyszących współczesnej, globalnej prawicowo-populistycznej rewolucji. Przyszłość Londynu, Berlina czy Paryża zdaje się mieścić w Warszawie, Budapeszcie, Johannesburgu i Manili, a nie na odwrót. Oś socjo-politycznej awangardy, na szczęście i nieszczęście, została przemieszczona poza centrum. Nierzadko oznacza to, że peryferia wiodą prym w reakcji, jednak w emancypacyjnej i progresywnej walce podejmowanej na peryferiach kapitalizmu może też tkwić nadzieja.

Uczestnicy i uczestniczki sympozjum postarają się nakreślić mapę tego zmieniającego się krajobrazu ze szczególnym uwzględnieniem kondycji (semi)peryferyjnej. Tym samym szukać będą pojęciowych alternatyw dla terminów, które w coraz większym stopniu okazują się przestarzałe, jak „Trzeci Świat”, „kraje rozwijające się”, „postkomunizm” czy „postkolonializm”. Bez uciekania się do takich kulturalistycznych wyjaśnień i fantazji, jak „kultura ubóstwa” czy „wyuczona bezradność”, dyskusja będzie dążyła do zgłębienia uniwersalnego wymiaru współczesnego kryzysu, który w różnych miejscach na świecie manifestuje się w bardzo podobny sposób, niezależnie od kulturalnych czy społecznych uwarunkowań poszczególnych krajów bądź regionów.

MA3450_0 7.06.2019, 12.00–14.00, 16.00–18.00 wstęp wolny

Państwo narodowe. Cztery strategie ucieczki

Nuria Güell

WYSTAWA

kurator: Bartek Frąckowiak

Cztery prace Nuri Güell wpisane w labirynt piwnic MA3450 dotyczą metod wykorzystywania reguł systemu (państwa i kapitalizmu) przeciwko niemu samemu. Nie chodzi w nich jednak wyłącznie o krytykę istniejącego stanu rzeczy, czy odsłanianie mechanizmów władzy i systemowej przemocy. Dużo ważniejsze staje się tworzenie alternatyw: na granicach systemu, w jego lukach i szczelinach, by w przejętych i przekształconych kodach zainstalować mikroutopie, załączki nowych projektów politycznych i ekonomicznych, a przede wszystkim – nowych organizacji. Bezpaństwowa z wyboru pokazuje drogę przez biurokratyczną mękę artystki. Praca ta obrazuje podjętą przez artystkę próbę pozbycia się obywatelstwa, a w konsekwencji wymazania pieczęci narodowej tożsamości oraz wyzbycia się praw i obowiązków

wobec państwa. Z kolei Agencja Konsultingowa Fiskalnego Nieposłuszeństwa Obywatelskiego wobec Trojki i Zdegenerowana sztuka polityczna wykorzystują mechanizmy rajów podatkowych, by stworzyć nowe modele organizacji umożliwiających aktywistom skuteczne nieposłuszeństwo podatkowe i wyjście poza system finansowy państwa, które funkcjonuje jako narzędzie na usługach globalnego kapitalizmu i jego instytucji (jak EBC czy MFW). W końcu Jak wywłaszczyć banki z pieniędzy? pomyślane jest jako instrukcja obywatelska do obsługi finansów i ekonomii, zestaw rad do stosowania w życiu codziennym, by wygrać z ekonomicznym potworem.

Wszystkie te prace funkcjonują w dwóch wymiarach zarazem: spekulatywnym, wprawiającym w ruch naszą wyobraźnię i myślenie, oraz bardzo praktycznym, pozwalającym wykorzystywać stworzone manuale, instrukcje, plany, organizacje i metody w bardzo konkretnych okolicznościach dnia codziennego. Jeśli chcemy zorganizować swoją przyszłość, musimy nauczyć się metod skutecznego działania w systemie, wobec niego i z nim, a prace Nurii Güell stanowią doskonały punkt wyjścia do tego. Ich dodatkowy walor stanowi to, że nie są naiwnie niewinne, a hiszpańska artystka nie boi się uwikłać, przejąć i wykorzystać rozmaite relacje władzy na ich zgubę.

MA3450

wernisaż: 2.06.2019, 20.00

4–30.06.2019, 12.00–20.00 (bez poniedziałków) wstęp wolny

Forum Wschodnioeuropejsko-północnoafrykańsko-bliskowschodnie

Re-Directing East / Projektując przyszłości

REZYDENCJA: warsztaty i konferencja

kuratorzy: Marianna Dobkowska, Bartek Frąckowiak, Anna Galas-Kosil, Ika Sienkiewicz-Nowacka

partner: Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski

współpraca: Mazowiecki Instytut Kultury

Rezydencje kuratorskie realizowane są w ramach projektu Re-Directing: East.

W ramach artystyczno-badawczego projektu poświęconego relacjom Polski z krajami Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej Biennale Warszawa, wspólnie z Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski, realizuje miesięczną międzynarodową rezydencję kuratorską. Spośród ponad stu zgłoszeń nadesłanych do programu Re-Directing: East wybranych zostało pięcioro uczestników i uczestniczek, którzy w czerwcu pracować będą z zespołami obu instytucji, a także specjalnie zaproszonymi ekspertami. Aziza Harmel (Tunezja), Mariam Elnozahy (Egipt), Rachel Dedman (Palestyna/UK), Francesca Masoero (Maroko) i Radoslav Ištok (Słowacja) będą mieli szansę rozwijać swoje indywidualne projekty dotyczące relacji byłego Bloku Wschodniego z krajami MENA oraz opowiedzieć o nich podczas publicznego zgromadzenia – Forum Wschodnioeuropejsko-północnoafrykańsko-bliskowschodniego. Podczas drugiej części

rezydencji uczestnicy pracować będą nad alternatywnymi modelami transnarodowej współpracy, możliwościami budowania sojuszy i mechanizmów solidarnościowych poza państwami narodowymi, a także nad modelem transnarodowej organizacji przyszłości, która umożliwiłaby realne praktykowanie planetarnej wspólnoty.

Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski
3–30.06.2019

Zapomniany internacjonalizm

Filmowcy świata, łączcie się!

POKAZ FILMÓW

kuratorka, wprowadzenie: Tereza Stejskalová

Prezentowane filmy układają się w opowieść o – powszechnym w drugiej połowie ubiegłego wieku – zjawisku tymczasowych pobytów w Czechosłowacji studentów z krajów globalnego Południa – naówczas nazywanych Trzecim Światem – i towarzyszącej mu wymianie kulturowej w dziedzinie filmu. Wyłania się z nich często pomijany związek między kulturą czechosłowacką a postkolonialną.

Algierski reżyser Mohammed Lakhdar-Hamina (ur. 1934) i syryjski reżyser Nabil Maleh (1936–2016) są uznawani za ojców kinematografii w swoich rodzinnych krajach, a także kluczowe postaci filmu arabskiego. Ze względu na swoje politycznie zaangażowane i estetycznie radykalne dzieła, zdobyli również uznanie na arenie międzynarodowej. Jednak rzadko wspomina się o tym, że w latach 60. obaj studiowali w praskiej szkole filmowej FAMU.

Inni wybitni filmowcy, będący absolwentami FAMU, to m.in. pochodzący ze Sri Lanki reżyser Piyasiri Gunaratna (ur. 1939) czy tunezyjski dokumentalista Hafed Bouassida (ur. 1947), a także kilkudziesięciu innych reżyserów, operatorów i scenarzystów z różnych krajów Azji, Afryki i Ameryki Łacińskiej.

W socjalistycznych państwach Bloku Wschodniego studiowały rzesze studentów z krajów globalnego Południa. Wpisywało się to w komunistyczny internacjonalizm i solidarność z państwami zwalczającymi dziedzictwo kolonializmu, nawet jeśli motywowane było przede wszystkim zimnowojennym konfliktem. Najwięcej studentów, którzy wybierali dyscypliny artystyczne, studiowało film, ponieważ wydawał się on skutecznym narzędziem zarówno edukacyjnym, jak i politycznym. Wszechzwiązkowy Państwowy Instytut Kinematografii w Moskwie, Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa w Łodzi i FAMU w Pradze miały w ten sposób wkład w rozwój afrykańskiej i azjatyckiej kinematografii.

Podczas gdy wspomniani wcześniej twórcy po powrocie do swoich krajów odegrali ważną, jeśli nie wręcz kluczową rolę w rozwoju rodzimej kinematografii, w Czechosłowacji pozostało po nich niewiele – praktycznie żadnego śladu w lokalnej pamięci kulturowej.

W trakcie spotkania zaprezentujemy filmy nakręcone podczas ich studiów (lub tuż po nich) w Czechosłowacji. Zachowały się one w Czeskim Narodowym Archiwum Filmowym. Są to filmy porzucone, do których obecnie nikt nie rości sobie praw. Jednocześnie są one świadkami zapomnianej tradycji internacjonalizmu i ważnej wymiany kulturalnej. To nie przypadek, że w niektórych filmach czechosłowackiej Nowej Fali odnajdujemy krytykę rasizmu, z którym zetknęli się cudzoziemscy studenci. Można ją dostrzec, pomimo że jakakolwiek wzmianka o rasizmie w ówczesnym czechosłowackim społeczeństwie stanowiła temat tabu. Przykładem wzajemnego oddziaływania jest dyplomowy film Drahomíry Vihanovej opowiadający historię afrykańskiego studenta muzyki mieszkającego w Pradze.

Wyświetlane filmy:

Krishna Vishwanath Czarne i białe

Nabil Maleh Uwaga! Dziecko? (Pozor! Dítě?)

Piyasiri Gunaratna Zima w Czechosłowacji (Zima v Československu)

Drahomíra Vihanová Fuga na czarnych klawiszach (Fuga na černých klávesách)

MA3450_0 7.06.2019, 19.00 wstęp wolny

Pionierzy globalnej solidarności. Co nam zostało z sojuszu PRL i krajów Bliskiego Wschodu?

DEBATA

prowadzenie: Przemysław Wielgosz

uczestniczki, uczestnik: Monika Bobako, Beata Kowalska, Antoni Grześczyk

Polska, podobnie jak inne kraje postsocjalistyczne, od lat sześćdziesiątych do chwili transformacji ustrojowej utrzymywała stałe i intensywne kontakty z krajami Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej. Ten zupełnie nieprawdopodobny okres geopolitycznego sojuszu z tak zwanym Trzecim Światem pełen jest barwnych przykładów translokalnej solidarności, międzynarodowych relacji realizowanych w oparciu o wizję planetarnej dobra wspólnego, a także międzyludzkich i międzyinstytucjonalnych przyjaźni. Wielu z nas wie o kimś, kto był na kontrakcie w Libii, prowadził badania w Iraku, budował drogi w Syrii. Być może pamiętamy o palestyńskich studentach przyjeżdżających na polskie uczelnie w latach 70. i 80., ale już rzadko wiemy, że w SGPiS w Warszawie działał w latach 60. Zakład Badań nad Gospodarką Krajów Ekonomicznie Słabo Rozwiniętych, gdzie tworzone były niezwykle ciekawe plany rozwojowe dla krajów, które dziś określibyśmy jako kraje globalnego Południa. Wydaje się, że dzisiaj, w czasach, gdy prawica rozgrywa lęki antyuchodźcze i wzbudza islamofobiczne nastroje, powrót do tego momentu naszej historii może być bardzo ważny i inspirujący.

Debata przybliży ten po części zapomniany wątek polskiej nowoczesności. Zaproszeni goście będą starali się opowiedzieć o nim jako o archiwum (częściowo) utraconych możliwości, by niektóre z nich ożywić i spróbować w oparciu o nie zaprojektować teraźniejsze formy relacji, sojuszy i solidarności pomiędzy Europą Środkowo-Wschodnią oraz Bliskim Wschodem i Afryką Północną.

MA3450_0 8.06.2019, 18.00 wstęp wolny

Garnitury, które posiadamy w kraju, nie nadają się do noszenia w tropiku

WYKŁAD PERFORMATYWNY

scenariusz: Max Cegielski, Bartek Frąckowiak

reżyseria: Bartek Frąckowiak

aktorki: Magdalena Celmer, Anita Sokołowska

Wykład performatywny zestawia ze sobą dwie narracje. Obie oparte na badaniach, które Biennale Warszawa prowadzi w ramach długoterminowego programu badawczo-artystycznego poświęconego relacjom pomiędzy Europą Środkowo-Wschodnią oraz Afryką Północną i Bliskim Wschodem.

Pierwsza z nich, oparta na wywiadach etnograficznych zrealizowanych w Libanie na przełomie 2018 i 2019 roku przez Ingę Hajdarowicz we współpracy z prof. Beatą Kowalską, zbiera historie Palestyńczyków i Libańczyków, którzy w latach 70. i 80. mieszkali, studiowali i pracowali w Polsce, a później z różnych powodów postanowili wyjechać do Libanu. W ich losach mieszają się wspomnienia z okresu transformacji ustrojowej w Polsce z wojną domową w Libanie. Słyszymy, jak porównują sytuację życia nad Wisłą z początku lat 90. ze społeczno-ekonomicznymi realiami Bliskiego Wschodu.

Druga linia narracyjna odpowiada badaniom archiwalnym realizowanym we współpracy z dziennikarzem i pisarzem Maxem Cegielskim. Wykorzystuje materiały wizualne i teksty z takich pism, jak „Kontynenty”, „The Polish Review” (1962–72), „Poland” czy archiwa Polskiego Komitetu Solidarności z Narodami Azji i Afryki oraz Przedsiębiorstw Handlu Zagranicznego, jak Polservice, Dromex, Budimex itp. oraz wspomnienia ich pracowników.

Przywołujemy świat ukształtowany przez socjalistyczną globalizację. Opowiadamy o zapomnianej solidarności społecznej i wypartych relacjach rozgrywających się za kulisami oficjalnej polityki i wymiany handlowej.

MA3450_0 8.06.2019, 20.30 bilety

ZGROMADZENIE

kuratorzy: Bartek Frąckowiak, Anna Galas-Kosil

udział biorą: Rachel Dedman (UK/Palestyna), Mariam Elnozahy (Egipt), Aziza Harmel (Tunezja), Radoslav Ištok (Słowacja), Francesca Masoero (Maroko), Yasmina Reggad (Algieria)

zaproszeni goście: Yassin al-Haj Saleh (Syria/Niemcy), Jamil Mouawad (Liban)
we współpracy z CSW U-jazdowski

Kiedy polska polityka zagraniczna wobec Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej praktycznie nie istnieje albo przybiera karykaturalne formy, jak organizowana bez udziału Iranu i Palestyny w lutym 2019 roku tzw. Konferencja Bliskowschodnia, czas zaprojektować nową wizję relacji naszego regionu z Bliskim Wschodem i Afryką Północną. W organizowanym przez nas (w ramach cyklu Middle East Europe Forum) zgromadzeniu weźmie udział międzynarodowe grono 9 uczestników zainteresowanych zaprojektowaniem relacji między tymi trzema regionami oraz stworzeniem organizacji działającej na rzecz nowych form transnarodowej współpracy i solidarności. Omawiając wyzwania związane z ekonomią rozwojową, ekologią i zmianami klimatycznymi, sztuką i polityką kulturalną, niektóre oparte na wiedzy naukowej, inne na artystycznej spekulacji i fantazji, chcemy zaprojektować mapę transregionalnych relacji oraz stworzyć konceptualną architekturę nowej organizacji. Przedstawimy założenia programowe dla takiego przedsięwzięcia oraz konkretne pomysły do realizacji w perspektywie najbliższych lat.

Na islamofobię, antyuchodźczą retorykę i debaty o różnicach kulturowych chcemy odpowiedzieć próbą zdefiniowania ponadnarodowego dobra wspólnego i określeniem najlepszej formy organizacyjnej do jego codziennego praktykowania.

Projekt badawczo-artystyczny poświęcony relacjom Polski z krajami Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej, ujęty zarówno w perspektywie historycznej, dokumentujący relacje w latach 60., 70. i 80. oraz próbujący stworzyć/odbudować mechanizmy współpracy międzyregionalnej dziś.

Zgromadzeniu będzie również towarzyszył chóralny komentarz Chóru Polin, stanowiący jedną ze składowych wielogłosowego manifestu dla przyszłości – utworu, który wybrzmi w całości 23 czerwca.

MA3450_0 9.06.2019, 10.00–18.00 wstęp wolny

Rewolucja naszych czasów

Susan Buck-Morss

WYKŁAD

Dwudziesty pierwszy wiek już stał się świadkiem bezprecedensowej ogólnoludzkiej mobilizacji. Nieskrępowane dogmatami przeszłości opozycyjne mobilizacje zdobywają coraz szersze poparcie i rozwijają globalną świadomość. Same w sobie są ciągiem znaczących elementów budujących solidarność pomiędzy językami, religiami, tożsamościami etnicznymi, płciowymi i wszelkimi innymi różnicami. Translokalne solidarności istnieją. Istniały jako pierwsze. Prawicowy autorytaryzm i fala antyimigranckich nastrojów, które pojawiły się w jego następstwie to reakcja na niesamowitą siłę obrazu milionów obywateli okupujących przestrzenie publiczne – wbrew władzy państwowej. Nie możemy wiedzieć jak działać politycznie, jeśli nie widzimy, jak działają inni. To wystąpienie w 100 obrazach demonstruje jak wiele nowego, rewolucyjnego żargonu jest już naszym wspólnym językiem.

MA3450_0 10.06.2019, 18.00 wstęp wolny

Konwencja rolniczek

Marwa Arsanios

KONWENCJA

uczestniczki: Samanta Arango Orozco (Kolumbia), María Estela Barco (Meksyk), Nina Józefina Bąk (Polska), Joanna Bojczewska (Polska), Kahdija Chahine (Liban), Paula Gioia (Niemcy), Kasia Kalinowska (Polska), Dorota Metera (Polska), Carine Pionetti (Francja), Monika Podsiadła (Polska), Ariel Salleh (Australia), Ewa Smuk Stratenwerth (Polska), Mercy Vera (Kolumbia) oraz dwie reprezentantki miejscowości Jinwar w Rożawie

kuratorzy: Bartek Frąckowiak, Anna Galas-Kosil

W obliczu dramatycznie narastających skutków zmian klimatycznych oraz obojętności rządów i korporacji, które ignorują problem już od kilkudziesięciu lat i nie chcą (najczęściej) brać na siebie jakiegokolwiek odpowiedzialności za istniejący stan rzeczy, ekorołniczki mobilizują swoje środki i wiedzę na rzecz prac naprawczych. Wierzę, że ten front oporu wobec zmian klimatycznych powinien być wzmacniany. Należy się od nich uczyć i intensywnie z nimi współpracować.

Obserwując ich praktyki, nieuchronnie zadajesz sobie pytanie o to, jak te rolnicze społeczności organizują sobie życie i współistnieją z naturą oraz gatunkami innymi niż ludzki, utrzymując jednocześnie swoistą równowagę sił bez wzajemnego zakłócania ekosystemów? Jeżeli pomyślimy o ziemi i historii jej nieustannej marginalizacji, niewłaściwego wykorzystywania i wyjąławiania – jakie można sobie wyobrazić na to remedium? Czy „uprawiając” ziemię, możemy na powrót wejść z nią w koegzystencję, i czy mamy szansę na jej zrównoważone przetwarzanie i „naprawę”? Wierzę, że tak, poprzez jednoczesne uzdrowienie ciała i odnowienie związku z Ziemią.

Marwa Arsanios

Konwencja przyjmie formę zgromadzenia ekorołniczek z Syrii, Libanu, Meksyku, Kolumbii, Francji i Polski. Podzielią się one wiedzą zdobytą w różnych kooperatywach i społecznościach, będą mówić o stosowanych narzędziach rolniczych i metodach uprawy. Spotkanie rozwinie się w otwarte prezentacje i rozmowy z ekofeministkami, filozofkami, badaczkami i aktywistkami klimatycznymi. Na zakończenie zaprezentowane zostaną dwie części filmu Marwy Arsanios *Kto się boi ideologii?* oraz koncert zespołu Kompost. Konwencji będzie również towarzyszył chóralny komentarz Chóru Polin, stanowiący jedną ze składowych wielogłosowego manifestu dla przyszłości – utworu, który wybrzmi w całości 23 czerwca.

Marwa Arsanios jest członkinią-założycielką organizacji artystycznej i projektu badawczego space 98weeks. Otrzymała tytuł magistra sztuk pięknych University of the Arts w Londynie (2007), prowadziła badania na Wydziale Sztuk Pięknych Jan Van Eyck Academie (2011–12). Obecnie jest doktorantką Akademii der Bildenden Kunst w Wiedniu, wykłada także w Holenderskim Instytucie Sztuki. Jej ostatni projekt oscylował wokół kwestii ekologii, feminizmu, organizacji społecznej, budowania państwowości, wojny i zmagania ekonomicznych.

MA3450_0

14.06.2019, 11.00–18.00 spotkanie zamknięte

15.06.2019, 10.00–18.00 wstęp wolny

Kto się boi ideologii?

reżyseria: Marwa Arsanios

POKAZ FILMÓW

Kto się boi ideologii?

2017, część I, 23 min.

Film nakręcony w górach Kurdystanu na początku 2017 roku, skupia się głównie na Autonomicznym Ruchu Kobiet w Rożawie oraz jego samorządnych strukturach i praktyce produkcji wiedzy. To partyzancki ruch, postrzegający wyzwolenie płciowe jako walkę równoczesną i równorzędną z konfliktami zbrojnymi, feudalizmem, napięciami religijnymi i zmaganiem ekonomicznymi. Pomimo nacisku na ekologię i feminizm, Autonomiczny Ruch Kobiet nie jest projektem liberalnym. To ideologia, która wykształciła się i jest praktykowana w obliczu wojny i niejako poprzez nią. Ostatnie działania Ruchu miały miejsce m.in. podczas rewolucji w Syrii, która rozpoczęła się w 2011 roku i trwa do dziś.

Kto się boi ideologii?

2018, część II, 28 min.

Film przygląda się różnym ekofeministycznym grupom, w tym Autonomicznemu Ruchowi Kobiet w Rożawie, i temu jak ich uczestniczki starają się opiekować ziemią i sobą nawzajem. Biorąc to za przykład sojuszu między społecznością kobiet, naturą i zwierzętami, Arsanios koncentruje się na różnych aspektach proponowanych przez taką alternatywną ekonomię i odbudowę świata. Film problematyzuje również rolę „naturalnie” przypisywaną kobietom, które niejako automatycznie mogą przejmować zajęcia opiekuńcze.

MA3450_0 15.06.2019, 19.30 wstęp wolny

KOMPOST

Kasia Kalinowska, Nina Józefina Bąk
KONCERT

Świeży, punkowy projekt elektro-rapowy przewrotnie analizujący procesy polityczne i emocjonalne. Autorki tworzą zaangażowany opis rzeczywistości, dystansując się wobec wszechobecnego zdystansowania. Podejmują tematy zarówno ekofeministycznej ekonomii politycznej, polityki mieszkaniowej, jak i esencji życia. Członkinie zespołu: Kasia Kalinowska i Nina Józefina Bąk poznały się i działają w warszawskiej Kooperatywie Spożywczej „Dobrze”. Jest to ich pierwsza kolaboracja muzyczna. Na koncercie będzie można posłuchać utworów ze zbioru *Bezwstydne Interwencje*.

MA3450_0 15.06.2019, 20.30 wstęp wolny

Rasa i las

INTERPRT

koncepcja i projekt wystawy: INTERPRT
research: Filip Wesołowski
film: Aleksandra Żwan
kurator: Bartek Frąckowiak

W 1947 roku w ramach działania Komisji Narodów Zjednoczonych ds. Zbrodni Wojennych (UNWCC) Polska oskarżyła jedenastu obywateli Niemiec o zbrodnie wojenne. Zarzuty dotyczyły dewastacji polskich lasów. Prokuratorzy postawili w stan oskarżenia szefostwo leśnictwa Generalnej Guberni na terenach okupowanej przez nazistów Polski (1939–45) za celowe niszczenie polskich lasów, żeby zagwarantować zaopatrzenie w drewno dla własnego wysiłku wojennego, przy jednoczesnym podejmowaniu kroków na rzecz konserwacji rodzimych lasów – *prima facie* zbrodnie wojenna w rozumieniu art. 55 konwencji haskiej z 1907 roku. Sprawa nr 1307/7150 w klasyfikacji UNWCC ustanawia – w okresie narodzin nowoczesnego prawa międzynarodowego po zakończeniu II wojny światowej – jeden z pierwszych znanych precedensów oskarżania o niszczenie środowiska naturalnego.

Jednak zniszczenie polskich lasów było częścią szerszej zakrojonej zbrodni ludobójstwa, w której lasy i gospodarka leśna odegrały istotną rolę. Waldlager (obóz leśny) w lesie rzuchowskim koło Chełmna nad Nerem był pierwszym nazistowskim obozem zagłady, gdzie początkowo próbowano naukowych metod masowej eksterminacji, takich jak zastosowanie ruchomych komór gazowych.

W pierwszym okresie działania obozu (1941–43) sekretny plan zalesiania oraz opalane drewnem przemysłowe piece do palenia zwłok wykorzystywano do ukrywania dowodów istnienia masowych mogił. Prace archeologiczne prowadzone przez Muzeum w Koninie w latach 1986–2004 ujawniły zasięg wydajnie działającego obozu zagłady. Nie zbadano jeszcze, jakie dalsze dowody popełnionych zbrodni mogą skrywać okoliczne lasy.

Prowadzony przez INTERPRT projekt śledczy poświęcony przestępstwom ekologicznym odtworzy sprawę nr 1307/7150 i, łącząc badania archiwalne i kartograficzne, przeprowadzi ponowną analizę przestrzenną lasu rzuchowskiego. „Wald und Holz” (las i drewno), oficjalne czasopismo departamentu leśnictwa Generalnej Guberni stanowi nie tylko istotny dowód zastosowania naukowego podejścia do gospodarowania polskimi lasami, ale i rzadki wgląd w podszyty ideologicznie rasizm środowiskowy i politykę klimatyczną Trzeciej Rzeszy. Projekt Rasa i las jest częścią szerszej zakrojonych badań nad wizualną i materialną kulturą przestrzennych, naukowych, medialnych i dokumentalnych dowodów z Norymbergi. Dowodów, które wykorzystywane były podczas tworzenia Międzynarodowego Trybunału Karnego i tym samym miały udział w kształtowaniu późniejszych inicjatyw, doświadczeń i pozycji międzynarodowego prawa humanitarnego (MPH) w miejscach jego przecięcia z prawną ochroną środowiska.

MSN

13.06.2019, 20.00

14–27.06.2019, 12.00–20.00 (bez poniedziałków) wstęp wolny

Trans-unie

Studio Jonas Staal

ZGROMADZENIE

kuratorzy: Bartek Frąckowiak, Anna Galas-Kosil

prowadzenie: Chris Keulemans, Joanna Warsza

uczestnicy i uczestniczki: Diana Arce (Black Lives Matters Berlin), Zdenka Badovinac (L'Internationale), Fernando Burgés (Unrepresented Nations and Peoples Organization, UNPO), Angelo Camufingo (Black Lives Matters Berlin), Fiona Dove (Transnational Institute, TNI), Amgad Elmahdi (International Water Management Institute, IWMI), Mike van Graan (African Cultural Policy Network, ACPN), John Jordan (The Laboratory of Insurrectionary Imagination), Abderrahim Kassou (Alternatives Forum Morocco, FMAS), Dounia Kchiere (former United Nations employee), Esra Küçük (Young Islam Conference/Maxim Gorki Theater), Lorenzo Marsili (DiEM25/ European Alternatives/School of Transnational Activism), Andrzej W. Nowak (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu), Joshua Virasami (Black Lives Matters UK)

Zgromadzenie Trans-unie stanowi okazję do spotkania najróżniejszych organizacji zaangażowanych w prace teoretyczne, mapowanie i wypróbowywanie nowych modeli emancypacyjnego transnacionalizmu w dziedzinie polityki, gospodarki, ekologii, edukacji i kultury, dążąc do ustanowienia nowego modelu planetarnego egalitaryzmu.

Państwo narodowe jest w kryzysie. Wraz z nasilającą się falą neoliberalizmu, stanowi narzędzie wsparcia finansowego i czerpania korzyści przez korporacje, które funkcjonują coraz bardziej niezależnie od demokratycznej kontroli. Ta sponsorowana przez państwo globalna gospodarka korporacyjna wzbudza silne społeczne obawy. Te napędzają ultranacjonalistyczne nastroje i rosnące poparcie dla autorytarnych rządów, które mają jakoby „odzyskać utraconą kontrolę”. Jednocześnie ludzkość staje

w obliczu wzajemnie powiązanych ogólnoswiatowych niebezpieczeństw, od zagranicznych rajów podatkowych destabilizujących państwowe gospodarki do zagrażających istnieniu gatunków zmian klimatycznych, z którymi nie chcą się skutecznie zmierzyć ani przedsiębiorstwa, ani rządy krajowe (a nawet przyczyniają się bardziej do ich zaognienia niż rozwiązania).

Zaproszone ponadnarodowe organizacje, partie, platformy obywatelskie, think tanki oraz grupy aktywistek i aktywistów będą omawiać znaczenie państwa narodowego, wyzwania i korzyści organizacji ponadnarodowych w dzisiejszych czasach oraz przyszłość nowej ponadnarodowej unii. Zasiadłszy wspólnie przy jednym stole, już dziś wstępnie odegrają nowy ponadnarodowy porządek przyszłości.

Spotkanie odbędzie się w Pałacu Kultury i Nauki, monumentalnej budowli, w otoczeniu rzeźb internacjonalistycznych rewolucjonistów „podarowanych” przez Stalina narodowi polskiemu. Począwszy od czasów zimnej wojny, Polska – w ramach sojuszu ze Związkiem Radzieckim – znacząco inwestowała w postkolonialne kraje Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu. Polscy architekci, planiści, inżynierowie i artyści podróżowali za granicę, żeby rozwijać infrastrukturę, m.in. teren targów w Akrze, plany urbanistyczne Bagdadu, Algieru, region Trypolisu, a także osiedla mieszkaniowe w Iraku, Libii i Syrii. W czasach narastającego ultranacjonalizmu Trans-unie przedefiniowuje to internacjonalistyczne dziedzictwo w świetle nowych ponadnarodowych horyzontów.

Trans-uniom będzie towarzyszyć spotkanie studentów Szkoły Transnarodowego Aktywizmu. Podczas zgromadzenia usłyszymy również chóralny komentarz Chóru Polin, stanowiący jedną ze składowych wielogłosowego manifestu dla przyszłości – utworu, który wybrzmi w całości 23 czerwca.

PKiN

21.06.2019, 18.00–21.00 spotkanie zamknięte

22.06.2019, 10.00–19.15 wstęp wolny

Orestes w Mosulu

SPEKTAKL

reżyseria: Milo Rau

dramaturgia: Stefan Bläske

tekst: Milo Rau i Zespół na podstawie Orestei Ajschylosa

scenografia: ruimtevaarders

kostiumy: An De Mol

reżyseria światła: Dennis Diels

filmy i kamera na żywo: Moritz von Dungern

filmy: Daniel Demoustier

montaż: Joris Vertenten

aranżacja muzyczna: Saskia Venegas Aernauts

asystentka reżysera: Katelijne Laevens

produkcja: NTGent & Schauspielhaus Bochum

koprodukcja: Tandem Arras-Douai

przy wsparciu: Romaeuropa Festival

obsada: Duraid Abbas Ghaieb, Susana AbdulMajid, Elsie de Brauw, Risto Kübar, Johan Leysen, Bert Luppés, Marijke Pinoy

Spektakl został zrealizowany przy wsparciu programu Belgian Tax Shelter.

Oresteja to nie tylko jedna z najwspanialszych tragedii w dziejach ludzkości i jedyna trylogia teatralna zachowana z czasów klasycznego antyku – jest to również mit założycielski cywilizacji, w którym regułę krwawej rodzinnej wendety, niekończący się cykl zemsty wedle bezwzględnej zasady „oko za oko”, zastąpiły nowe zasady sprawiedliwości, integracji i pojednania. Milo Rau wystawia tę tragedię z udziałem mieszanej grupy aktorów pochodzących z Europy i Iraku. Proces powstawania spektaklu obejmował prace przygotowawcze w Mosulu, gdzie w 2014 roku ogłoszono powstanie kalifatu dżihadystów.

Pomysł wystawienia współczesnej wersji Oresteji Ajschylosa pojawił się w czasie przygotowań Milo Raua do inscenizacji innej jego sztuki, IMPERIUM (2016), w północnym Iraku, na linii frontu z samozwańczym Państwem Islamskim. „To jest takie uczucie, jakby jednocześnie występować w telewizyjnym programie i klasycznym eposie” – jak określa to reżyser. Jak można powstrzymać niekończący się cykl przemocy, w którym tkwią uczestnicy syryjsko-irackiej wojny domowej i ich zachodni sprzymierzeńcy?

W pierwszych dwóch częściach Oresteji Ajschylosa śmierć wywołuje nieuchronnie efekt domina, inne rozwiązanie wydaje się niemożliwe. Po zamordowaniu swojej matki Klitajmestry i jej kochanki Agnostosa, Orestes jest prześladowany przez boginie zemsty. Zbrodnia Orestesa jest aktem zemsty na kochankach, którzy wspólnie zabili jego ojca Agamemnona i konkubinę ojca, Kasandrę. Klitajmestra zamordowała męża również motywowana zemstą: Agamemnon złożył w ofierze ich córkę, Ifigenię, żeby pozyskać pomyślny wiatr w drodze na wojnę z Troją. Jedynie Atena może powstrzymać przemoc: uspokaja boginie zemsty, wyznaczając im miejsce w społeczeństwie. Kiedy nienawiść nie pomaga, sukces odnosi serdeczny uścisk.

Milo Rau zachowuje antyczne dostojeństwo tragedii, podejmując istotne współczesne tematy. Co oznacza bycie „cywilizowanym” w świecie globalizacji? Jakie są najbardziej podstawowe relacje tzw. Zachodu z regionami Bliskiego Wschodu, zasilającymi gospodarkę zależną od ropy? Jaka jest odpowiedzialność artystów w realizowaniu międzynarodowych projektów? Co może i powinno zostać zrobione na obszernym polu rozciągającym się pomiędzy współczesnym kolonializmem a ignorancją? Wreszcie: co może oznaczać i czym może się dziś stać Oresteja?

Nowy Teatr 23.06.2019, 20.00 bilety